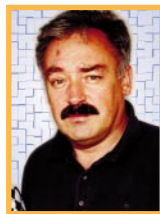

Kmečke igre Bloke 2001

Lepo vreme, veliko
tekmovalcev in ogromno
zadovoljnih obiskovalcev.

stran: 8

Znani bloški obraz

Predstavitev in razgovor z
univ. dipl. ing. Lojzetom
Mazijem.

stran: 12

Otroški živžav

O počitniškem druženju
otrok pri Fari.

stran: 10

Bloški korak

Glasiło obćine Bloke, letnik 2, številka 4, september 2001, cena: brezplačno

Ob začetku novega šolskega leta

Tudi v devetletki bo veselo

Začetek šolskega leta je vedno vznemirljiv, septembrski dnevi so polni pričakovanj, nekje globoko v duši otrok tli strah pred neznanim.

Šolsko leto 2001/2002 bo v kroniki OŠ Toneta Šraja – Aljoše zabeleženo s tremi pomembnimi dogodki: 1. Dvajsetletnica preselitve v nove prostore in petindvajsetletnica organizirane vzgoje na Blokah, 2. Obnovitev strehe in kar precejšnja notranja prenova, 3. Uvedba prvega razreda devetletke.

Slednja pomeni za osemnajst otrok in njihovih staršev posebno prelomnico v njihovem življenju.

Priprave na uvajanje te za nekatere prepotrebne in nujne novosti, za druge pa

močno spornega eksperimenta, so bile dolge in temeljite.

Nova devetletka bo med drugim prinesla več sprememb.

Ob učiteljici v 1. razredu enako-

vredno sodeluje v vzgojnoizobraževalnem delu še vzgojiteljica (v okviru dogovorjenih normativov), učiteljica in vzgojiteljica delo opravljata po načelih timskega dela, skupaj načrtujeta in opredeljujeta, katero področje katera koordinira, interakcija v razredu pa je prepuščena obema. Ista učiteljica bo spremljala učence skozi celotno prvo triado (1., 2. in 3. razred).

Znanje učencev se v celotnem prvem vzgojno–izobraževalnem obdobju ocenjuje opisno. V nove učne načrte so vgrajene različne metode in oblike poučevanja, ki bodo naredile pouk bolj raznolik in zanimiv, hkrati pa bodo vključene metode in oblike poučevanja, ki bodo še bolj primerne za mlajše učence. Učni načrti so pripravljeni

Nadaljevanje na 3. strani

– Mama boš zmerom zraven ti?

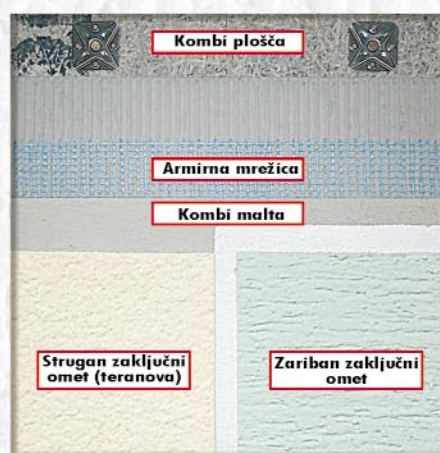
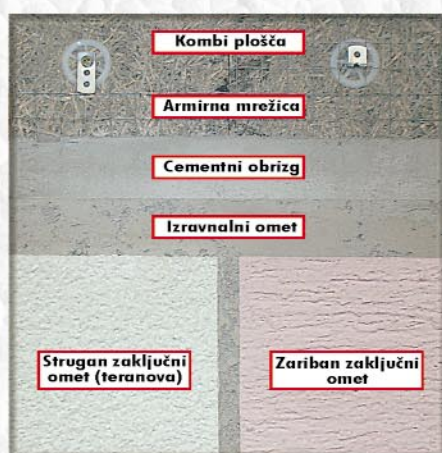
– Ko zraste ptiček odleti.

FASADE

NA KOMBI PLOŠČI:

- klasični sistem **KOMBIFAS**
- atestiran sistem
- industrijska priprava komponent
- krajši čas izvedbe **JUBIZOL KP**

NOVO!

NA STIROPORU:

POKLIČITE, SVETOVALI VAM BOMO

041 651 396
041 993 591

novolit

Nova vas 56, 1385 Nova vas na Blokah
tel.: 01/7050-300; fax: 01/7050-330
e-mail: novolit@novolit.si, <http://www.novolit.si>

Nadaljevanje s 1. strani

tako, da ostaja učiteljem dovolj časa za ponavljanje in utrjevanje snovi, za ustno preverjanje in ocenjevanje znanja; torej več časa za pogovore in vzpostavljane pristnejšega stika med učiteljem in učencem (večja vzgojna vloga učitelja).

Največja novost devetletne osnovne šole je ta, da bodo vanjo vstopali otroci, stari med 5 let in 8 mesecev in 6 let in 8 mesecev. Spoznanja strokovnjakov namreč kažejo, da je za otrokov razvoj pomembno sistematično in strokovno ukvarjanje z njim že v obdobju od tretjega leta starosti.

Dolžina učne ure ni predpisana, presoja je v rokah učiteljice in vzgojiteljice (šolskega zvonca ni).

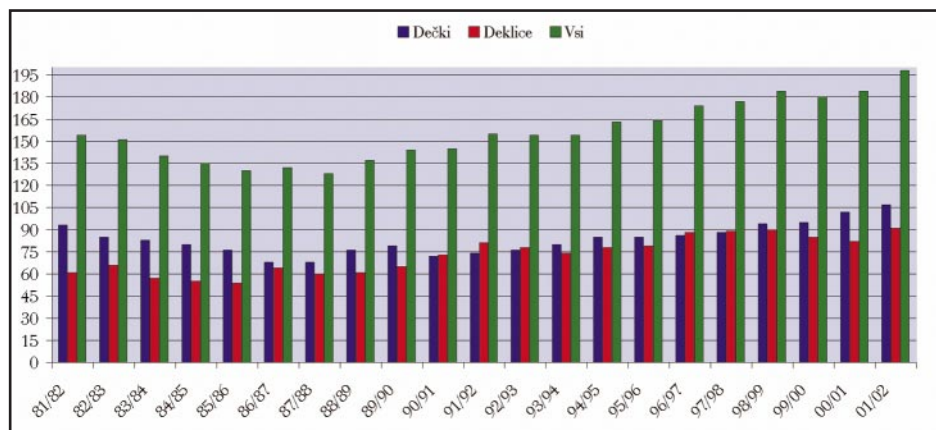
Zakon o osnovni šoli daje učencem prvega razreda pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njegovega prebivališča od šole (56. člen Zakona o osnovni šoli in 3. odstavek 80. člena Zakona o varnosti v cestnem prometu). Učenci imajo možnost shranjevanja večine šolskih potrebščin v šoli. Upoštevajo se morebitne potrebe otrok po počitku (ležalniki za počitek v ločenem delu učilnice). Učilnice so opremljene tako, da so prilagojene starostni stopnji otrok (kotički v učilnici, ergonomska oblika elementov...).

Trudili se bomo, da bo šolanje otrok vedno rojevalo smeh in skrb, pohvale in graje, sonce in oblake, kako nam bo to uspelo, pa v naslednjih glasilih.

Dvajset let od preselitve

v novo šolo

September 1981. Šolsko leto 1981/82 se je začelo v novi zgradbi osnovne šole, ki je bila zgrajena iz samoprispevka naših občanov. Z novo šolo smo dobili dobre prostorske pogoje. Vsi nižji razredi so dobili matične učilnice. Višji razredi, ki se selijo iz razreda v razred, pa imajo kabinetni pouk, pouk v učilnicah, urejenih in opremljenih za poučevanje določenega predmetnega področja. Istočasno smo dobili tudi prenovljeno telovadnico. Tako so se izboljšali tudi pogoji za sam pouk športne vzgoje, kot

Zakaj je na Blokah več "stricov" kot "tet"?

tudi prostori za kulturne prireditve in seveda rekreacijo krajanov. S to pridobitvijo smo prešli na enoizmenski pouk, ki se je začel ob 7.30 in trajal najdlje do 13.30. Več kot polovica vseh učencev je bila vozačev. V tem šolskem letu so se v novovaško šolo prešolali tudi učenci iz vasi Sleme, Hribarjevo, Ulaka, ki so do tedaj hodili v šolo k razrednemu pouku v Begunje in v višje razrede v Cerknico.

Uradna otvoritev šole je bila 16. oktobra, v tednu občinskega praznovanja ob občinskem prazniku, 19. oktobra. Istega dne smo v Novi vasi slovesno odprli Zdravstveno postajo in spominsko ploščo na rojstni hiši dr. Lavriča. Otvoritve se je udeležilo zelo veliko ljudi, krajanov, občanov, delegatov, politikov, zdravnikov in otrok.

Slavnostna proslava je bila v telovadnici, sledil pa ji je ogled vseh novih pridobitev.

Tega leta smo na šoli prvič dobili hišnika – vzdrževalca novo pridobljenih prostorov.

V šolo je bilo tedaj vpisanih 154 otrok, od tega 93 dečkov in 61 deklic – 90 vozačev. Šola se je ponašala še s 33 arov veliko njivo in precejšnjim vrtom okrog stare šole, kjer so si učenci sami pridelali ves krompir za šolsko kuhinjo in dobršen del zelenjave.

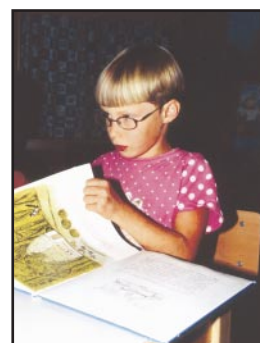
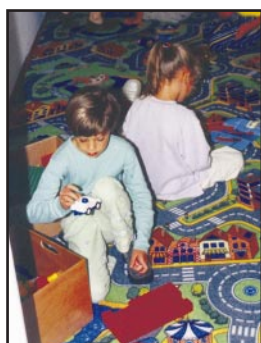
Ob vhodu v novo šolo posebno pozornost še danes pritegne Mala galerija – razstavni prostor za izdelke učencev, ki jih ustvarjajo pri likovnem pouku. Galerijo ureja naš likovni pedagog g.Božidar Strman.

Že nekaj let po otvoritvi nove šole smo

Nadaljevanje na naslednji strani

Otvoritev šole so se udeležili vsi tedanji veljaki

Nadaljevanje s prejšnje strani

se srečali s problemom majšega vpisa otrok. Imeli smo novo stavbo, nove velike prostore, sodobno opremo, žal pa vsako šolsko leto manj vpisanih otrok (šol. leto 1987/88 samo 128). Potem pa se je znova obrnilo na bolje. Danes našo šolo obiskuje 198 učencev.

1. razred leta 1981 – jih prepoznate?

V vseh teh 20 letih je bila šola tudi osrednji prostor kulturnega dogajanja. Tu so se dogajale vse pomembne krajevne kulturne in športne prireditve. Šola je ves čas dobro sodelovala z lokalno skupnostjo. Pripravljali smo proslave, pevski srečanja, razstave. Seveda so vse to le dodatne, obrobne dejavnosti šole. V vseh letih je vestno in dosledno izpolnjevala svoje osnovno poslanstvo – izobrazila je dvajset bloških rodov.

Hiter razvoj znanosti, tehnologije, komunikacij predvsem v zadnjih letih je šolo postavil v zelo težak položaj, saj je takemu razvoju finančno zelo težko slediti. Poleg tega pa je naše šolsko poslopje tudi vsako leto starejše in zahteva nenehno temeljito vzdrževanje. Šola je doživela velik napredek z ustanovitvijo nove občine. Zaveda se, da je šola nujna potreba, brez katere ni prihodnosti. Poskrbeli so za redno vzdrževanje in prevzeli tudi večja obnovitvena dela. Tako smo v tem šolskem letu dobili novo streho in opremo za učilnico 1. razreda devetletke.

Ravnateljica Milena Mišič

Obvestilo

Občane obveščamo, da ima Ave, podjetje za pogrebne in pokopališke storitve, spremenjen naslov in nove telefonske številke:

Ave, pogrebne in pokopališke storitve
Lovšin Nada s.p.
Prigorica 18
1331 Dolenja vas
tel.: 01/837 40 86
mob. tel.: 041/651 655,
041/643 207, 050/651 655

Občina Bloke

Asfalt tudi na Volčjem

Občina Bloke je dobršen del sredstev proračuna namenila posodobitvi cest. V prejšnji številki smo poročali, kako potekajo dela na cesti za Radlek. Tokrat pa lahko povemo, da so se ta dela uspešno končala. Medtem pa so tudi že končali asfaltiranje ceste za Volčje. Vaščani obeh vasi so veseli,

saj sedaj tudi za njih velja: »Živijo asfalt, adijo prah.«

Še več pa je vredno, da se sedaj vozimo deloma po novi trasi z manjšimi klanci kot doslej.

Stane Korenjak

Z novo cesto je Bloško jezero dobilo tudi parkirišče in s tem upanje, da bo tudi tu več reda

Nov razstavno-prodajni salon Kovinoplastike

V začetku septembra je Kovinoplastika Lož odprla nov razstavno-prodajni salon v prostorih BTC-ja v Ljubljani.

V salonu partnersko sodeluje tudi M Sora Žiri. Kovinoplastika je tako popestrila svoj tržni program stavbnega pohištva, izdelanega iz trdih polimernih profilov (umetnih mas), še s stavbnim pohištvom, izdelanim iz

lesa (smreke, jelke, merantija, bora, macesna in hrasta). Prav tako pa obe podjetji izdelujeta stavbno pohištvo iz lesa oziroma polimernih mas v kombinaciji z aluminijem, kar predstavlja kakovostno in cenovno višji razred.

Stane Korenjak

Predsednik uprave Kovinoplastike Lož Lojze Mazij odpira salon

Ob drugi obletnici Bloškega koraka

Objektivnost informacij

Dve leti je že za nami od takrat, ko smo se odločali o izdaji občinskega glasila. Pobudnik za izdajo glasila je bil g. Stane Korenjak, ki od samega začetka zelo uspešno opravlja nalogo glavnega urednika. Začetek ni bil lahek, na občini Bloke smo kar malo dvomili v uspešnost tega projekta. Tudi sam nisem verjel, da imamo na številčno majhni Bloški planoti toliko dobrih dopisnikov, ki pridno polnijo strani Bloškega koraka. Tudi z oblikovanjem glasila nikoli nismo imeli težav, saj se vsa priprava za tisk opravi v družini Korenjak.

Po dveh letih uspešnega izdajanja lahko ugotovimo, da nam je s skupnimi močmi uspel tudi ta projekt. Bloški korak izhaja v 900 izvodih, poleg gospodinjstev na Blokah ga pošiljamo še številnim Bločanom, ki živijo izven meja naše občine, nekateri celo izven Slovenije. Glasilo pošiljamo tudi na številna ministrstva, občine, zavode itd. Še vedno se oglašajo ljudje z željo, da bi prejeli naše glasilo. Lahko rečemo, da se je glasilo Bloški korak prijelo, naredili bomo vse, da bo živelo tudi v prihodnje.

Da je naše glasilo tako brano in dobro sprejeto, je v prvi vrsti zasluga dopisnikov, ki so poskrbeli za zanimive članke in objektivne informacije. Žal ni vedno tako, saj se včasih prikrade tudi kakšna napačna izjava, ki pa lahko bistveno spremeni mnenje bralcev, če ostane brez komentarja.

Ena izmed takih je tudi izjava direktorja Novolita g. Iztoka Škrlija, v članku »Novolit uspešno tudi v novem tisočletju«, ki je bil objavljen v zadnjem glasilu Bloški korak. V zaključku tega članka namreč piše, da Novolit »prispeva polovico primarnih sredstev v proračun občine Bloke«. Ni mi znano, kaj je avtor tega članka s tem želel povedati, saj že izraz »primarna sredstva občinskega proračuna« ni moč zaslediti v nobeni literaturi, ki obravnava financiranje lokalnih skupnosti. Z ozirom na to, da je g. Iztok Škrli tudi član občinskega sveta v občini Bloke, pričakujem, da mu je sistem financiranja lokalnih skupnosti oziroma občin poznan, zato mi ni razumljivo, zakaj se je odločil, da v omenjenem članku napiše to neresnico. Ta izjava zahteva pojasnilo oziroma komentar, saj bi v nasprotnem primeru postala resnica.

Čeprav sem o financiranju lokalnih skupnosti v glasilu Bloški korak enkrat že pisal, je glede na omenjeno izjavo potrebno,

da nekatere stvari v zvezi s financiranjem občine Bloke ponovno pojasnim.

Kaj so glavni viri občinskega proračuna?

Na ministrstvu za finance v Ljubljani za posamezno občino izračunajo t.i. »**primerno porabo**«. Ta poraba je odvisna od velikosti občine, števila prebivalcev ter njene starostne strukture, dolžine lokalnih cest itd. Primerna poraba je tisti obseg sredstev, ki ga mora pridobiti vsaka občina in naj bi zadostovala za normalni razvoj in financiranje drugih zakonskih obveznosti, ki jih financirajo lokalne skupnosti. Primerna poraba se zagotavlja z lastnimi sredstvi občine ter s finančno izravnavo, ki jo zagotavlja država.

Za vsako občino je zelo pomemben obseg lastnih sredstev. Glavni viri lastnih sredstev, ki jih pridobi občina, so davki na dohodek in dobiček ter davki na premoženje. Z drugimi besedami povedano so glavni viri lastnih sredstev občin delež dohodnine od plač in drugih osebnih prejemkov ter prispevek za nadomestilo stavbnih zemljišč.

Kakšen delež dohodnine se odvaja v občinski proračun in kdo jo plačuje?

Glede na zakonsko osnovo je zagotovljeno, da se 35 % plačane dohodnine odvaja v občinske proračune in sicer od vseh zaposlenih, ki imajo stalno bivališče v posamezni občini. Po tej logiki namreč ni pomembno, kje je občan zaposlen, ampak je pomembno, kje zaposleni občan živi, oziroma kje ima prijavljeno mesto stalnega bivališča. Da bi lažje obrazložili, koliko kdo prispeva v naš občinski proračun, je v nadaljevanju prikazana analiza zaposlenih s stalnim bivališčem v občini Bloke:

- v podjetju Novolit: **88**,
- v podjetju Kovinoplastika Lož: **90**,
- v drugih podjetjih in ustanovah: **285**,
- obrtniki: **51**.

Skupaj zaposlenih je **514**.

V občinski proračun občine Bloke se iz naslova dohodnine nateče letno cca. 48 milijonov SIT, oziroma nekaj manj kot 24 % občinskega proračuna. Glede na število zaposlenih v posameznih podjetjih, oziroma ustanovah, ki ga prikazuje zgornja razpre-

delnica, lahko ugotovimo, da delež dohodnine, ki se odvaja od zaposlenih v podjetju Novolit, predstavlja vsega 4 % občinskega proračuna. Ta trditev velja pod pogojem, da je povprečna plača zaposlenega v podjetju Novolit enaka povprečni plači zaposlenih v drugih podjetjih oziroma ustanovah. Te predpostavke nismo preverjali, saj bi le težko prišli do relevantnih podatkov, prepričan pa sem, da podrobna analiza ne bi pokazala bistvenih odstopanj. Pomembno je tudi vedeti, da bi ta sredstva končala v blagajni druge občine, v koliko občine Bloke ne bi ustanovili.

In kdo je zavezanec za plačilo prispevka za nadomestilo stavbnih zemljišč?

Po zakonu so zavezanci za plačilo nadomestila stavbnih zemljišč vse fizične in pravne osebe, ki imajo sedež oziroma naslov stalnega bivališča v občini. Občina Bloke je v ta namen sprejela odlok, ki definira kriterije za izračun višine nadomestila.

V občinski proračun občine Bloke se iz naslova nadomestila stavbnih zemljišč nateče cca 15 milijonov SIT letno. Zavezanec za plačilo tega prispevka je tudi podjetje Novolit. Znesek, ki ga je dolžno plačevati, pomeni približno 1 % občinskega proračuna. Ta prispevek pa je tudi edini direktni prispevek, ki ga podjetja prispevajo v občinski proračun, seveda pod pogojem, da ga tudi dejansko odvedejo!

Upam, da mi je v tem članku uspelo na razumljiv način prikazati realen pogled na financiranje občine Bloke. Upam tudi, da ta članek ni ustvaril vtisa, da občini Bloke ni mar za lastno gospodarstvo. Želja občine je, da ima močno gospodarstvo in čim manj brezposelnih oseb. Namen tega članka zato ni bil zmanjševati pomembnosti podjetja Novolit za Bloško planoto. Podjetje Novolit je in upam, da tudi ostane, eden izmed nosilcev gospodarskega razvoja na Blokah. Na občini Bloke bomo po svojih močeh to prizadevanje podpirali.

V zaključku tega prispevka bi rad končal tam, kjer se je ta zgodba začela, namreč vsi, ki kakorkoli prispevamo, da je glasilo Bloški korak tako uspešno, smo odgovorni, da s primernimi članki brez nepotrebnih pretiravanj zagotovimo, da bomo Bloški korak z veseljem prebirali tudi v prihodnje. Uredniškemu odboru in vsem, ki prispevate, da je vsebina tako bogata in pestra, se v imenu občine Bloke najlepše zahvaljujem.

Župan občine Bloke
Jože Doles

Iz poslanskih klopj

O delu državnega zbora

Državni zbor je od začetka mandata, torej od novembra 2000 pa do parlamentarnih počitnic konec julija 2001, sprejel 116 zakonov iz različnih področij, od katerih je bil vsekakor najodmevnejši Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo. Pri sprejemu tega zakona je bila opozicija v celoti preglasovana, vendar je referendum o tem vprašanju, za katerega je podpisalo predlog 34 poslancev, kljub temu uspel in zakon ni stopil v veljavo.

Poleg tega smo poslanci v tem času postavili predsedniku vlade in ministrom 365 poslanskih vprašanj, na katera smo dobili bodisi pisne ali ustne odgovore.

Pred nami pa je vroča politična jesen. Posebno pozornost bomo namenili ustavnim spremembam, dvoletnemu proračunu in poslovniku Državnega zbora. Zlasti sprememb ustave se moramo lotiti brez naglice in z velikim premislekom, čeprav naj bi bile potrebne zato, da se omogoči vključevanje Republike Slovenije v Evropsko unijo in v druge oblike mednarodnega povezovanja in sodelovanja ter da se ureditev določenih vprašanj na področju državne ureditve in lokalne samouprave, ki se je v dosednji praksi izkazala kot neustrezna, spremeni in prilagodi ureditvi v primerljivih demokratičnih državah in parlamentarnih sistemih.

Še pred tem pa nas čaka že napovedana interpelacija zoper okoljskega ministra Janeza Kopača in morebiti še zoper katerega drugega ministra.

Ker pa nam tudi letos narava ni prizanašala, je bil že v zakonodajni postopek vložen predlog zakona o zagotovitvi sredstev za odpravo posledic letošnje suše, pozebe in neurij s točo v kmetijstvu. Za ublažitev omenjenih naravnih ujm naj bi država zagotovila dobrih 11 milijard tolarjev.

Prav posebej trd oreh pa bo reševanje odprtih vprašanj s Hrvaško in v zvezi s tem sprejetje sporazuma o meji in predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o nasledstvu.

Veliko dela nas torej čaka in veliko pomembnih odločitev. Upam, da bomo pri tem kar najbolj uspešni. To, pa boste presodili vi, spoštovani volivci.

*Majda Zupan,
poslanka v DZ*

Vaška veselica, turistična prireditve, športno tekmovanje, promocija Blok, nič od tega ali vsakega nekaj?

Tako kot ta naslov so deljene tudi moje misli, ko iščem prave besede za opis že tradicionalne prireditve, ki tako ali drugače zaznamuje vsakoletno avgustovsko dogajanje na Blokah. Kmečke igre niso naša domena. Podobne prireditve se vrstijo po vseh večjih kmetijsko usmerjenih slovenskih krajih. Pred desetletji je bilo politično prepričanje tako, da je treba podeželju dati tudi nekaj zabave, če pa se pri tem ohrani še kak star kmečki običaj, pa toliko bolje. Vsebine prireditev so med seboj podobne, poudarjene so le krajevne značilnosti. Pri nas je bila prvi organizator kmetijska zadruga Cerknica, ki je tudi najdlje vztrajala. Kasneje so organizacijo prireditve prevzele nove politične stranke in vse po vrsti odnehale. Že lansko leto je v zraku obviselo vprašanje o smislu teh iger, čemu so namenjene in kdo jih bo pripravljen sploh še organizirati. A kot za prevzem štafete in ohranitev prireditve se je v pravem trenutku pojavilo novo ustanovljeno Turistično društvo Bloke. Društvo je pravzaprav hotelo na prireditvi pomagati ter sodelovati le s točko ali dvema z namenom popestritve programa in lastne promocije. Tako je nastala igra »Boj Krpana z Brdavsom«, s katero smo želeli utrditi omajano prepričanje, da je bil Krpan dejansko naš človek.

Pa se je obrnilo drugače. Razlike v pogledih, prepir in razhajanja so pripeljali do tega, da je turistično društvo, brez tradicije in izkušenj, skupaj z gasilci ostalo pri organizaciji in izvedbi prireditve popolnoma samo. Sodelovanje in pomoč so odklonila društva in organizacije, ki bi že po naravi stvari morala sodelovati zraven. To imajo gotovo zapisano v svojih pravilih in programskih izhodiščih. S tega vidika je vprašanje o imenu prireditve lahko še kako upravičeno. Pa tudi program prireditve se počasi spreminja, saj je ta v prvi vrsti odvisen od ljudi, ki pri organizaciji delujejo, od tistih, ki na prireditvi sodelujejo in seveda od vsakokratnih gledalcev in obiskovalcev, katerim je pravzaprav prireditev tudi namenjena.

To kar je za Ribničane Sejem suhe robe in za Postojnce Furmanski praznik, so za Bloke Kmečke igre. Pa mislite, da se v teh krajih s tem ukvarja samo peščica ljudi? Kako le bi izgledal Ribniški semenj, če bi bil organiziran po našem principu in bi namesto sodelovanja in odprtosti krajani le ograjevali in varovali svoja dvorišča. Prireditev, o kateri teče beseda, je lahko uspešna le, če jo Bločani

vzamemo za svojo, tako kot so jo obiskovalci. Bloške Kmečke igre imajo svoje mesto. Niso podobne prireditvam v sosednjih krajih. So edinstvene in take lahko ostanejo in postanejo še bolj.

Že lansko leto je bil obisk in udeležba na igrah nad pričakovanji kljub improvizirani organizaciji in slabšemu vremenu, pa tudi časovno so igre sovpadale s Furmanskim praznikom. Za letos pa lahko trdimo, da smo doživeli pravi naval obiskovalcev, na katerega zopet nismo bili pripravljeni. Samo ugibamo lahko, kaj je pravzaprav privabilo tako množico ljudi na Bloke. Je bilo to zares idealno vreme, dobra reklama, zanimiv program, prireditvena suša, dobra glasba in zabava, lakota in žeja ali kaj drugega. Bistveno lažje je analizirati dogodke ob morebitnem neuspehu kot ob tem, kar se je zgodilo nam. In po dveh letih nismo nič bliže odgovoru na vprašanje, če tako prireditev na Blokah potrebujemo ali ne. Nesprejemljivo bi bilo opustiti igre, ko so te v ponovnem vzponu in dobesedno »vlečejo«. S tem bi hkrati tudi negirali vsa prizadevanja za promocijo Blok in Bloke kot razvijajoče turistično področje.

Po drugi strani pa ostajajo že prej omenjeni domači problemi. Na ta način se iger ne da uspešno peljati naprej. Dokazali smo, da je stvar lahko še kako zanimiva, le pristop je potrebno spremeniti. Udarniškega dela ni več, saj živimo v času profesionalnosti, pa tudi pripravljenost Bločanov za sodelovanje je vse manjša, saj v tem času predvsem mlajši praviloma polnijo hrvaške plaže, starejši pa pohajajo po hribih.

Pa še nekaj je. Lanska prireditev je organizatorju navrgla par sto tisoč tolarjev dobička. Bistveno premalo za ves trud, ki je bil vložen v organizacijo in priprave ter za izpeljavo planiranih nalog. Letošnja prireditev, po številu obiskovalcev morda rekordna, pa prav toliko izgube. Tako je za Turistično društvo račun poravnan. (Seveda takrat, ko poplačamo dolgove...) To pa so dejstva, ki sama govorijo o tem, ali tako prireditev potrebujemo ali ne.

Organizator, kdorkoli že je, mora poskrbeti za to, da obiskovalci, ki se potrudijo priti na Bloke, z Blok tudi zadovoljni odidejo. Prepričan sem, da je letos polovica ljudi (ki se merijo v tisočih) odšla predčasno od nas lačna, predvsem pa žejna. Ne vem, ali se bodo drugo leto še vrnili na Bloke ali

Nadaljevanje na 9. strani

Nostalgija ali sindikalni izlet?

Stari "dobri" časi, za katere lahko rečemo »nostalgični«, so seveda že daleč za nami. To so tisti dnevi, ko se je za razvedrilo delavcev še našel kakšen dinar in se je lahko na veliko prirejalo težko pričakovane sindikalne zabave in izlete in je tudi sindikat še imel kakšno besedo, pa ne samo pri zabavnem delu življenja, pač pa tudi še kje drugje. Tudi pri tovarišu direktorju je veljala kakšna pametna sindikalna beseda ali mnenje, seveda več ali manj za dobro počutje in zadovoljstvo delavcev.

Danes, ko živimo v bolj napredni večstrankarski parlamentarni demokraciji in z njo vred v tržno naravnani ekonomiji, za večino teh nazadnjaških stvari današnji direktorji ne najdejo ne časa in ne denarja, pa tudi posluha za kakšno pametno ni več. Še grda se jih ne prime.

Za razliko od tega splošnega stanja pa na Novolitu uspešno skupaj orjemo ledino tržne ekonomije, bolj ali manj z roko v roki in če ne drugega, skupaj najdemo čas tudi še za kakšen vesel sindikalni dogodek.

Pred nedavnim smo šli na izlet pogledat k sosedom Madžarom, kaj vendar imajo takega, da so bili sprejeti pred nami v NATO ter da so ravno tako kot mi resen partner pri evropskih pogajanjih, saj so vendar bolj vzhodno in so bili svoje dni globlje zabredli v socializem kot mi. Njihovo resnobo je občutiti že na meji, ko si dajo duška tipkanja nevesči cariniki in vnesejo en avtobus potnikov in njihovih imen v računalnik. Za tja in za nazaj smo tako bili ob pol ure in zaradi tega se nam je izlet raztegnil kar na štiri dni (od petka do ponedeljka), kar je za sindikalni izlet lep uspeh.

Odšli smo ponoči ob 23. uri in smo zaradi zaspanosti prespali večino južne strani Blatnega jezera in preslišali zanimivosti, ki jih je pripovedoval naš vodič Lojze. To je počel najbrž zaradi tega, ker se je bal, da ne bi zaspal Rado, naš šofer. Vsi ostali pa smo se predramili šele ob prihodu v samo glavno mesto in ob ogledu Citadele, nekdanje mestne trdnjave, katera pa danes ne služi več svojemu namenu, ampak je le lepa razgledna točka s spomenikom ruskim osvoboditeljem, nočnim klubom nekje v svoji notranjosti ter s kramarskimi stojnicami ob svoji zunanosti.

Po programu smo imeli najprej obisk kitajske tržnice, zato smo seveda potrebovali forinte in zapodili smo se do prvih odprtih menjalnic na ulici Vaci. Po prvih zapravljenih forintih za jutranjo kavo pa nam je postalo jasno, da nismo kakšni zgledni nasledniki

bloških prekupčevalcev, saj so nas navsezgodaj "nategnili" pri menjavi denarja, ampak za dobrososedske odnose je treba marsikaj potrpeti, ne samo kakšno mastno provizijo. Tisti, ki so potem malo več zapravili na tržnici med poševnookimi prodajalkami, so hitro polovili izgubljeno provizijo. Kvaliteta nakupljenega bo znana naknadno.

Po neprespani noči, slabi menjavi in ugodnih nakupih se je prilegel počitek in namestitev v hotelu. Zagreblji smo se za ključne sob, potrošili na hektolitre vode pod

in ostalih zveri, da smo lahko nadaljevali ogled ostalega dela mesta, ki nam je še ostal od prejšnjega dne. Zvedeli smo za razgibano tisočletno zgodovino naših sosedov in njihovih junakov. Nam najbližji je bil kralj Matjaž ali Matija Korvin s svojo nesojeno nevesto Alenko, ki je bila iz rodu grofov Celjskih, vendar je preminula prezgodaj, da bi se lahko poročila s kraljem. Sprehod po grajskem hribu nas je spet presenetil, kaj vse so naši sosedje imeli, pa jih nismo zaradi tega nič bolj povelečevali. O njih smo imeli še

Še "gasilska" za spomin

tuši, da smo sprali s sebe znoj, vročino ter utrujenost od nakupovanja in delno preskusili madžarske postelje, potem pa smo šli naprej po ogledih Budima in Pešte. Proti večeru smo se vrnili v hotel, da smo lahko smuknili v večerno toaleta za večerjo v čardi (gostilni), kjer so nas pričakali z nasmehom, aperitivom, luštnimi točajkami, ki so pozirale pred skupinsko sliko, katero so med večerjo prodajali po zasoljenih cenah. Večerni paprikaš v čardi Paprika pa je bil bolj pekoč, tako da je bilo poskrbljeno za vse okuse. Tudi za tiste, ki si zraven večerje želijo cvileče madžarske narodne muzike z vso pripadajočo folkloro. Tudi eno slovensko smo zapeli skupaj, seveda je bila to pivska, stoje s kozarci v rokah. Ko so čardo zapustili Japonci, Italijani, Rusi in še nekaj pijanih Tirolcev, je bila vrsta tudi na nas. Ker pa je bila še zgodnja ura za spanje, ni bilo druge izbire kot kakšen nočni klub.

Zajtrk v hotelu je bolj ali manj uspešno pripomogel pri preganjanju mačka, tигра

kakšno slabše mnenje kot so si ga zaslužili.

Dan se je nagnil čez polovico in treba je bilo proti domu. Tokrat smo šli po severni strani Blatnega jezera, katera pa je bolj razgibana kot južna, turistično bolj zanimiva, pa še lepo sončno popoldne je bilo brez vetra, kar ni tako pogosto za ta predel dežele. Celo jadrnice so otožno plule sem ter tja. Rado je vrtel volan, Lojze pa jezik in skrbel za dobro voljo vseh nas. Postregel nam je z raznimi šalami, mastnimi in začinenimi, podobno kot madžarska hrana, tako da ni bilo treba nikamor na kosilo, večerjali naj bi pa že doma, v Prekmurju. Sledilo je tipkanje na meji, par ovinkov in že smo sedeli za mizami pri Kurbošu. Čudno ime za gostilno. Od dolge vožnje pa smo bili čudni tudi mi, tako da smo kar šli nekako skupaj in kar dolgo smo sedeli ob obilni večerji in kozarčku. Noč nas je priganjala, še bolj pa misel na ponedeljek in nov začetek delovnega tedna.

Jože Milavec

Kmečke igre Bloke 2001

Tradicionalno prireditelj, tokrat že dvaindvajseto, smo pripravili 12. avgusta letos. Druga nedelja v avgustu je bila sprva izbrana za čas okrog starega praznika žetve. Ta sicer na Blokah, ki niso prav posebno znan žitorodni kraj, ni imel posebne tradicije, je pa to čas, ko se po košnji in žetvi lahko malo predahne. To je tudi čas okoli velike maše, kar dodaja vrednost izbrane nedelje.

Letos smo jo ponovno pripravili v odboru turističnega društva, skupaj z mnogimi Bločani, ki so nesebično hoteli pomagati, da bi se praznovanje obdržalo, celo več, oplemenitilo, izboljšalo in ostalo znano. Vsekakor ne gre prezreti velike promocijske vrednosti take prireditve. V turističnem društvu si obetamo, da bo glas o gostoljubnosti Blok in Bločanov v prihodnosti pripeljal k nam goste, ki bodo na Bloke radi prišli in tod tudi ostali kakšen dan ali dva.

Na igre je v čudovitem vremenu prišlo okoli 4000 ljudi. Nekateri trdijo, da celo več kot toliko. No, saj je vseeno. Za organizatorje je bilo pomembno to, da se da s primernim oglaševanjem in dobro izvedbo na Bloke privabiti toliko ljudi. To zavezuje, da se na prihodnje igre še bolje pripravimo.

Igre je nadvse lepo vodil g. Tone Urbas. Ponovno je pokazal, kaj pomeni profesionalen pristop k tako resni stvari kot so igre. Z izjemno iznajdljivostjo jih je vodil do minute natančno in z duhovitimi domislicami držal v napetosti gledalce polne tri ure in pol. Vmesne pripovedi Obloškega Tončka so samo dopolnile lepo sliko iger. Obema iskrene čestitke za nastop in čudovita doživetja v tem nedeljskem popoldnevu.

Oba je lepo dopolnjeval starosta sodnikov pri košnji g. Anton Urbas z Volčjega. Lep zgled mladim so vsi trije, kaj velja prispevati k ugledu Blok in kaj zmore generacija,

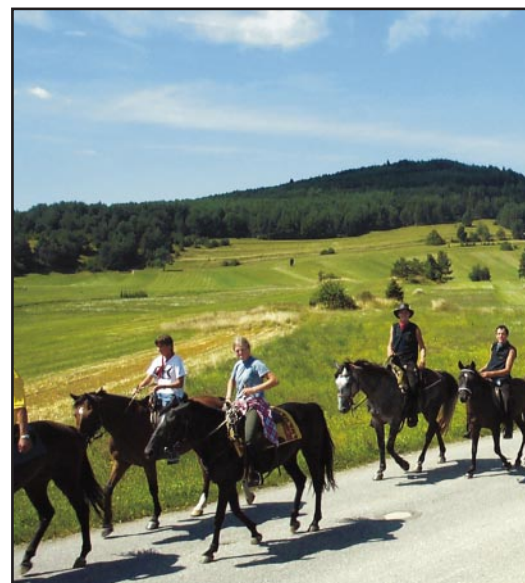
ki je marsikaj že dala in doživela.

Program Kmečkih iger je v osnovi ostal podoben lanskemu. Osrednji dogodek so kmečka opravila kot so košnja, grabljenje sena, vleka hlovov iz gozda, pa šaljive: vlečenje vrvi, spretnosti pomembnih mož in žena, razstavljanje in sestavljanje lojtrnika in najbolj napeti del, ki so ga pripravili zagnani mladi člani konjerejskega društva s predstavitvijo spretnosti jahanja in znameniti galop čez Sušico.

Prav posebno mesto v programu si zasluži igra **Krpan proti Brdavsu**, katere zmagovalec vsako leto dobi naslov Krpan in ga nosi celo leto. Letos si je to laskavo in cenjeno priznanje s svojo spretnostjo prislužil Jure Ponikvar iz Nove vasi. Osvojil ga je s spretnim jahanjem in močjo. Za zmago mu iskreno čestitamo. Jure je bil tudi med najbolj aktivnimi mladimi člani, ki so igre pripravljali, zato smo bili njegove zmage toliko bolj

veseli.

Igro Krpan proti Brdavsu je s svojo ekipo pripravil Rado Ponikvar. Že lani je požela veliko priznanje, letos pa se je tako »prijela«, da si v prihodnje iger brez nje ne znam predstavljati. Rado je tudi imenitno vodil start konjskih tekem. Po zaslugi dobre organizacije starta, natančnega merjenja in sojenja, tudi s kamero, ki ga je s sodniki vodil Jože Marolt, so tekme uspele brez pripomb in brez pritožb. Jožetu in športnemu društvu se za sodelovanje lepo zahvaljujemo in vabimo k sodelovanju tudi v prihodnje.

Parada

Posebno poglavje so bili mladi konjeniki obeh spolov. Njihove vragolije in spretnosti na konjih so presegle naša pričakovanja. Vsa čast za vaš nastop Jure, Uroš pa bratje Pavčič z Runarskega pa Erika, Maja in drugi... Veselim se že prihodnjega leta, ko vas bomo spet spremljali.

Letos smo po dolgem času spet videli našega Poldeta s Hudega Vrha pri igri, kako se vleče hlov iz gozda. Imeniten je bil.

Ne morem mimo tega, da ne bi omenil »Bloških vragov«. Pa menda imajo res nekaj zveze z njimi. Pomislite! Razstaviti in sestaviti lojtrnik v 38 sekundah je res vražja hitrost in spretnost. Jure Ponikvar iz Nemske vasi in njegova ekipa so to zmogli pred nami vsemi. Čestitamo.

Igre brez gasilcev gotovo ne bi uspele. Pomagali so povsod in to brez godrnjanja ali izmikanja. Pomagali so pri postavljanju mlajev, zavarovanju prireditve, v povorki, ki jo je letos imenitno sestavil predsednik društva g. Zvone Govednik, nepogrešljiva

Jure Ponikvar: Krpan 2001

je bila pomoč pri izvedbi srečelova, kjer posebno zahvalo zasluži ga. Pia s svojo ekipo. Gasilce smo našli še pri celi vrsti drobnih opravil, ki so naredila igre prijetne. Zahvaljujem se predsedniku društva Zvonetu Govedniku, poveljniku Antonu Urbasu ml., namestniku Zmagu Ponikvarju, Alojzu Ponikvarju iz Nemške vasi in njegovi družini, pa Stanku Rotu iz Nove vasi – in vsem članom, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu iger. Lepo je sodelovati s takimi ljudmi.

Prav poseben ton prireditvi so dale članice aktiva kmečkih žena, ki so tudi letos napakle kmečkih dobrot. Na koncu smo ugotovili, da jih je bilo premalo, dobrot namreč. Dobro kuhinjo poznamo torej tudi na Blokah. Posebej pa velja reči, da so se izkazale tudi z izredno organizacijo in

se predstavile na igrah, ne da bi jim bila potrebna kakšna pomoč. Ta samostojnost pa mnogo pomeni. Za predstavitev na igrah se jim lepo zahvaljujemo. Naše goste čaka poleg lepot Blok tudi dobra kuhinja.

Posebna atrakcija je bil letos »bloški vol«. Na žalost je bil uvožen iz Štrukljeve vasi. To, da na Blokah ni niti enega vola več, pomeni, da jih je morda kje drugje preveč (v Ljubljani!!). Za prijetno vzdušje je poskrbel ansambel Slapovi, za gostinski del pa gostilna Miklavčič. Z obžalovanjem moram povedati, da je bilo sodelovanje z njim zelo težko in neposlovno.

Na seji UO TD smo igre analizirali in menili takole.

V prihodnje mora biti pokrovitelj iger občina Bloke. Imenovati je treba častni odbor in izvedbeni odbor. Občina mora biti tudi finančni porok prireditve. Naj spomnim! Če bi bile igre dva dni prej, ko je lilo kot iz škafe pa še mrzlo je bilo, bi finančno pogoreli.

Na igrah mora sodelovati KZ Bloke.

To so vendar kmečke igre. Bločani pa nismo premogli niti ene grabljice, kosci pa so bili odlični, vendar premladi in brez izkušenj. Pripombo vzemite kot prijazno vabilo k sodelovanju.

K sodelovanju vabimo tudi izdelovalce suhe robe, pa čebelarje in druge, da se pridružijo našemu aktivu kmečkih žena in izkoristijo prireditev za prodajo izdelkov z Blok.

Lepo bi bilo videti narodne noše na prireditvi, pa nismo vedeli, ali imamo na Blokah kakšno ali ne. Če veste zanjo, nam sporočite.

Kolesarska pot čez Ulako, sv. Trojico, Ravnik in nazaj na Bloke, ki jo je vodil Janez Žurga iz Topola, je privabila deset kolesarjev. Vsi so bili navdušeni nad potjo. Kolesarji so šli na pot že dopoldne in tako dogajanje ob igrah premaknili na dopoldan. Morda bi kazalo združiti to prireditev s kolesarskim maratonom »po Krpanovi deželi«, ki jo prirejamo z društvom »Spica« iz Grosupljega, saj jo bo lažje speljati kot letos, ko sta jo skazila mraz in dež.

Gostince bomo prihodnje leto izbirali z razpisom in v njem natančno določili pogoje in obveznosti do organizatorja.

Pridobiti moramo stalne sponzorje in določiti način reklamiranja sponzorjev in donatorjev.

V izvedbeni odbor je treba vključiti še več Bločanov. To mora biti »naša«, bloška prireditev.

Na koncu naj dodam še zahvalo županu, vsem članom UO TD Bloke, ge. Tanji Lavrič, Emilu Zabukovcu, ge. Jožici Anzeljc in ge. Irmi Rot z naše občine, ki sta

Vaška veselica, turistična

prireditev, športno tekmovanje,

promocija Blok, nič od tega ali

vsakega nekaj?

Nadaljevanje s 6. strani

ne. Tiste, ki pridejo, pa je treba obvladovati in razvajati ter najti način, da bodo lahko v svoje in naše zadovoljstvo pustili kaj denarja na Blokah. Prav nobenega smisla nima, da sami sponzoriramo obiskovalce, saj tega niti ne pričakujejo od nas. Taka prireditev mora poplačati vložen trud in delo, morebitne odškodnine in zagotoviti organizatorju lep ostanek dohodka, s pomočjo katerega bo lahko izboljševal svoje delo. Le na ta način bo večina udeležencev zadovoljna.

Vsega tega pa ni moč obesiti peščici ljudi, ki so sicer pridni, a »neumni«. In to se dogaja ves čas. Spomnim se pokojnega Jožeta Zgonca, kako je bil »deklica za vse«. Takrat sem še rad prišel na igre. Kot obiskovalec. Danes, v drugačni vlogi, pa ni več prijetno. Nalog, ki jih je treba dobro opraviti, predvsem v času pred prireditvijo, je enostavno preveč. Že danes bi se morali pripravljati za naslednje leto. Predvsem pa razdeliti delo in odgovornost po posameznih področjih ter poskrbeti za dobro koordinacijo med njimi. Poleg ostalih bi se morala v dogajanje aktivneje vključiti tudi občina, tako da bi to postala, bolj kot sedaj, občinska prireditev.

Sine Radl

Tega raje ne poizkušajte doma!

pomagali kjerkoli se je dalo. Z vestnim in požrtvovalnim delom, zagnanostjo in pridnostjo pa je za vsem skromno in tiho stala Nataša Širaj iz Metulj in mnogo pripomogla, da je organizacija prireditve in delo društva

teklo dobro.

Hvala tudi vsem obiskovalcem, ki ste prišli na prireditev in jo s tem naredili lepo.

*Duša Kaplan,
predsednik TD Bloke*

V začetku julija je bilo pestro na župnijskem dvorišču

Otroški živžav

Krog je bil iz dneva v dan večji

V prvih počitniških dneh smo mladinci skupaj z gospodom župnikom organizirali živžav za otroke od prvega do šestega razreda. Naš cilj je bil, da otrokom skozi igro prikažemo vrednote življenja.

Že prvi dan se je pri Fari zbralo okrog 30 otrok, ki smo jih razdelili v skupine. Vsaka skupina si je skupaj z voditeljema izbrala svoje ime. Naša druženja so trajala štiri ure.

Vsi dnevi so se začeli s skupno molitvijo in petjem. Takoj za tem so sledile športne igre med skupinami, ki so se jih otroci najbolj veselili. Po naporni igri je sledil polurni

odmor z malico, da smo si nabrali novih moči za nadaljevanje.

Ustvarjali smo likovne izdelke, kot so barvanje na majice in prtičke, iz lepenke smo naredili makete cerkva, preizkusili smo se v uprizorjanju svetopisemskih zgodb s poučnimi nauki. Otroci so staršem pisali voščilnice, v katerih so se zahvalili za življenje, ljubezen in druge dobrine, ki jih vsak dan prejemajo.

Zadnji dan so se otroci najbolj zabavali ob igri z vodo. Vsi smo bili premočeni do kože. Najboljši so prejeli lepe nagrade, vendar tudi poraženci niso bili prikrajšani, saj smo se ob zaključku vsi posladkali s torto.

Svoje vtise s srečanja so sodelujoči opisali takole:

Lojze Hostnik, župnik in

organizator

□ Kakšen je bil namen poletnega srečanja mladih?

Namen poletnega srečanja mladih je bil, da otroci neobremenjeni od verouka spoznajo nekatere krščanske vrednote skozi družabnost, ustvarjalnost in igro, na sproščen način.

□ Kje ste dobili idejo?

Po mnogih župnijah ta srečanja delujejo že nekaj časa in tu sem dobil idejo. Vsi skupaj se še premalo poznamo, da bi stvar zastavili širše, zato je bilo tridnevno srečanje šele

poizkus. Prihodnje leto pa bi se z mladimi resno lotili dela, ki ga zahteva celoten program, da bomo temu lahko upravičeno rekli oratorij, saj je bilo letošnje srečanje le improvizacija tega.

□ Kaj je oratorij?

Oratorij izhaja iz prvega druženja otrok z ulic Italije konec 19. stoletja ob don Boscu, zavetniku mladih, ki je s svojo predanostjo rešil na tisoče zavrženih življenj.

Oratorij je velika novost in ponudba današnje cerkve mlademu rodu, ki skozi neprisiljen, sproščen način približa temeljne vrednote življenja.

□ Ste bili zadovoljni z udeležbo?

Prvi dan je bila udeležba slabša, zato sem skrajšal popoldanski program, potem pa je bilo vsak dan več otrok. Tako za prihodnje leto upam, na podlagi te izkušnje otrok, da bodo prišli vsi otroci, ki imajo čas in veselje.

Anja Kraševac, animatorka

Na povabilo, da sodelujem pri otroškem živžavu, sem se z veseljem odzvala. Skupaj z mladimi iz obeh župnij smo se že predhodno seznanili z delom, ki naj bi ga opravljali.

V skupini "Turbo petelini" je bilo deset otrok, ki sva jih vodila z Borom. Menim, da smo bili v vseh igrah kar uspešni, pri igri z vodo smo celo zmagali. Otroci so bili zelo poslušni in disciplinirani. Postali smo pravi prijatelji ne glede na razliko v letih.

Upam, da se srečamo tudi v prihodnje.

Renato Lužar, četrtošolec

Bilo je zelo lepo in zabavno. Najbolj so mi bile všeč igre z žogo in oblikanje z vodo.

Lojze je gasil žejo...

...Anja je vzpodbujala...

...Renato pa je užival v igri

94 let učiteljice Anice Lenarčič

Umetniki pri delu

V spomin na srečanje mi je ostala majica, ki sem jo sam pobarval. Zagotovo se bom živčava udeležil tudi naslednje leto.

Hvala za sodelovanje!

Petra Lužar

Anica Lenarčič, rojena Pizzulin, je poučevala v osnovni šoli Nova vas skoraj 30 let. Zato se je gotovo spominjajo mnogi njeni in drugi učenci, ki so to šolo obiskovali v letih 1934 do 1962. – Rojena je bila v kraju Gradišče ob Soči (Juljska krajina), od koder se je leta 1914 s starši preselila v Ljubljano. Tukaj je obiskovala učiteljske in po opravljeni diplomi leta 1931 nekaj časa službovala v Iga vasi in Dragi, nato pa je bila vsa leta do upokojitve učiteljica na Blokah.

Vsi, ki smo Anico poznali in jo seveda še poznamo, zlasti še njeni nekdanji učenci, vemo, da je bila kot pedagoginja izredno delavna in prizadevna, prav tako pa je bila zelo aktivna tudi v izvenšolskih dejavnostih. Pod njenim mentorstvom smo pisali naša razredna glasila »Mi...« in »Naš zvezek«, zapisovali pripovedi starejših Bločanov o bloškem smučanju, o sejnih in trgovanju, o

Anica Lenarčič

razvoju in delovanju pošte, o elektrifikaciji itd. Vodila nas je na izkopavanje glinastih ostankov iz prastare naselbine nad vasjo Metulje, na ogled naravnih znamenitosti in kraških pojavov ob Bloščici, na poučne izlete h Križni jami in Novi Štifti itd.

V Novi vasi se je poročila z enim od treh fantov iz znane družine Lenarčič (Pakižkovi). Žal je mož Ivan, ki je po kapitulaciji Italije kot partizan deloval na Komandi mesta Ribnica in Nova vas, leta 1944 padel kot žrtev pripadnikov domobranske vojske. – Anica je bila istega leta od SNOS na šoli v Novi vasi nastavljena kot partizanska učiteljica, nekaj časa tudi kot upraviteljica šole in v tistih težkih, dostikrat tudi kritičnih razmerah poučevala s presledki do konca vojne in še dolgo potem – vse do upokojitve.

Z Bredo Dobovičnik, Lenarčičevo iz Nove vasi, sva najino nekdanjo učiteljico Anico obiskala za njeno 94-letnico in ji čestitala k spoštljivi starosti. Čeprav od upokojitve živi v Ljubljani, je v mislih in spominih dostikrat še vedno na Blokah. Poleg šolskih in krajevnih glasil ter zapisov spominov o nekdanjih gospodarskih in družbenih, kulturnih in športnih dogajanjih ter običajih na Blokah in okolici, ki so bili sestavljeni pod njenim mentorstvom, je vneto zbirala vse tozadavne napise in zapise, ki so bili objavljeni v različnih časopisih in drugih publikacijah. Ob navedenem obisku mi je veliko tega gradiva izročila s priporočilom, da se pregleda in uporabi pri morebitnem sestavljanju zgodovine ali kronike krajev na Bloški planoti. – Nad »Bloškim korakom« je še posebej navdušena.

Želimo ji še trdnega zdravlja!

Stane Kotnik

Letošnje vreme na Blokah

Vroče in suho poletje

Vreme v letošnjem bloškem poletju kaže dve značilnosti: višje povprečne temperature in zelo malo padavin.

Junij je bil povprečno topel, po 24. juniju pa so bile najvišje temperature nad 25 °C. Julij je imel še višje temperature. Kar 19 dni je bilo nad 25 °C, v sredini meseca pa 3 dnevi nad 30 °C. Zelo vroč je bil avgust. Temperature so bile ves mesec razen okrog 10. nad 25 °C, v začetku in od sredine meseca pa je termometer pokazal najvišjo temperaturo kar sedemnajstkrat 30 °C, nekaj dni celo več, kar je na Blokah zelo redko.

Vsi trije poletni meseci so bili suhi. Le junij se je približal dolgoletnemu povprečju, padlo je 114 mm dežja. Julija pa smo na meteorološki postaji v Novi vasi izmerili 65 mm, avgusta pa samo 32 mm. Skupaj je to komaj 211 mm. Naj za primerjavo navedem še padavine v septembru. Do 15. septembra je padlo že 209 mm dežja, kar je samo 2 mm manj, kot je bilo padavin v vseh treh poletnih mesecih skupaj.

France Škrabec

Dobrota opogumlja

*Vaša dobrota vrača
upanje ljudem v stiski.*

tel.: (01) 23 23 186,
www.karitas.si

Karitas

Najdete nas v Oglasni pošti.
Prinesite Vam jo poštar med 12. in 14. sept.

Jabolko ne pade daleč od drevesa

Za štirimi razpadajočimi zgradbami nekdanje jugoarmade v Velikih Blokah že skoraj dve desetletji stoji družinska hišica Lojzeta Mazija, v kateri živi z ženo Ireno ter sinovoma Matevžem in Jernejem, študentoma ekonomske in gradbene fakultete v Ljubljani. V sosednji hiši tik ob cesti, kjer je bil Lojze rojen pred 51 leti pa živi mama Iva, doma iz Topola, vasice pod Bloščkom. Mihova je bila,

ili družine v Velikih Blokah, zdaj pa si njihovi otroci že vrsto let obnavljajo stare hiše, spreminjajo notranjo in zunanjo podobo starih hiš, gradijo nove...

Najstarejši Janez je bil na Blokah znan mesar, Korle je bil vrsto let uspešen direktor tedanje Kmetijske zadruge B1oke, Jože je zidaril, Lojze pa je bil krojač.

Kot krojač je imel Lojze veliko opraviti

krojaškega mojstra Mazija in mu povedala, po kaj je prišla k njemu. Mojster je kaj kmalu zaslutl šalo in se Johani izgovoril, naj pride kdaj drugič, češ da njegov les le še ni tako suh, kot si kovač Andrej misli.

Kovač Andrej in krojač Lojze sta tako in še bolj naplahtala veliko Bločanov, vendar jima teh potegavščin Bločani niso zamerili, vse pa so se rojevale v sosednji Miklavčičevi gostilni in delavnicah obeh mojstrov.

Kraljeva vojska nekdanje Jugoslavije je leta 1936 začela graditi vojašnice in takrat je sudetska Nemka Katarina Arich, zagrižena nemčurka, začela pospešeno graditi svojo hišo, ki naj bi bila namenjena gostinski dejavnosti. Toda še pred začetkom vojne je zbežala nazaj v rajh, krojaškemu mojstru Lojzetu Maziju pa je prodala hišo. V njej se je rodila hči Olga, ki živi v Ljubljani in sin Lojze, moj sogovornik.

Lojzetovi starši; oče s šivanko, mama z delom v kmetijski zadruzi in cerkniškem Brestu, so z vsemi močmi pomagali obema pri šolanju in študiju, ki je bil na veselje staršev zelo uspešen.

Lojze Mazij je ponosen, da je bil član najštevilčnejše generacije Bločanov, rojene leta 1950. Kar za dva velika šolska razreda jih je bilo in letos so se po končanem osnovnošolskem šolanju prvič zbrali v domači gostilni v zares velikem številu.

Zapisal sem, da je bil Lojzetov oče velik šaljivec. Kakšen pa je "po duši" moj sogovornik dipl. inž. Lojze, sem se spraševal po poti, ki sem jo ubiral do njegovega novega doma?

Da ceni humor, spoštuje družabnost in je poln pozitivne energije, ki je dana le redkim, sem spoznal že takoj na začetku najinega pogovora. Da se rad razdaja z delom in da je rad v prijetni družbi, med prijatelji, kjer se navadno tudi kaj zapoje, pa sem vedel že prej.

Kakšen pa je Lojze v službi?

No, tam je seveda drugače! Resnost pri delu in stroka zahtevata svoje, vendar pravi Lojze, se da z vedrino veliko več storiti, kot z zadržanim dialogom!

Izvoz je ključni dejavnik uspešnosti

Po koncu študija se je Lojze Mazij zaposlil v Kovinoplastiki v Ložu kot konstruktor. Zatem je vrsto delovnih let namenil

Lojze Mazij z mamo Ivo

dokler se ni omožila s krojačem Lojzetom Mazijem. Zato se po domače pri hiši reče pri Lojzetovih. Oče Lojze je imel kar sedem bratov in eno sestro, pri hiši pa se je reklo pri Matevževih. Zdaj živijo samo še trije! Jože je na domu v Velikih Blokah, Domin je v Franciji in je pred dobrim mesecem spet obiskal rodni kraj in dom. Matevževa edinka Malka pa živi v Velikih Laščah in je stara mama naše svetovno znane plesalke Katarine Venturini. Najmlajši med vsemi živčimi Matevževimi je Jože, ki so mu rojenice namenile že 81 let.

Od osmih Matevževih fantov so si kar štirje; Janez, Korle, Lojze in Jože ustvar-

z ljudmi, ki je vse poznal po "duši", višini in širini. V družbi vaških prijateljev je krajanom marsikatero ušpičil. Posebno dobro in "uspešno" sta prijateljela s sosedom Andrejem, navihanim kovačem. Pa se je v kovačijo namenila vaščanka Pavlova Johana, še sedaj živi v Velikih Blokah in je ena izmed najstarejših, če že ni z 92 leti tudi najstarejša krajanka. Ta je prišla naročit h kovaču Andreju prvo premo za njihov voz. Andrej je prislunil njeni želji, se pomenljivo čohal za ušesom in jo zatem napolnil k prijatelju Lojzetu, krojaču, češ da ima le on dober in suh les, ravno pravšnji za njihov premo. Johana se je kaj hitro znašla v delavnici

Lojze pri delu

razvoju novih proizvodov, s katerimi se je Kovinoplastika uveljavila na zahtevnem jugoslovanskem in evropskem trgu.

Iz tehničnega dela je prešel na področje trženja in prav tu so se Lojzetu odprle nove možnosti osebnega razvoja in razvoja podjetja. Trženju je namenil celih 14 let, sredi junija leta 1999 pa je bil imenovan za predsednika uprave Kovinoplastike Lož d.d., ki je eno najpomembnejših podjetij kovinsko-predelovalne industrije v Sloveniji. Je dokaj uspešno prebrodila težka krizna obdobja po osamosvojitvi Slovenije. V Sloveniji so znana "pokopališča" sorodnih podjetij (Maribor, Ribnica, Kočevje...), Kovinoplastika pa se je v tem času uspela internacionalizirati, kar pomeni, da je bila uspešna pri osvajanju evropskega trga. Dokaz za to pa je dokaj zgovoren, saj več kot 70 odstotkov svojih izdelkov uspejo prodati na tujih trgih.

Zdaj je izvoz postal še bolj pomemben, pravi Lojze Mazij, postal je celo ključni dejavnik uspešnosti podjetja, ki mu ni vseeno, kako posluje, saj zaposluje skoraj 1.200 ljudi, v hčerinih družbah v Babnem Polju in Ložu pa še skoraj 200, kar pomeni, da je Kovinoplastika največji delodajalec dela in kruha ljudem na Notranjskem, tudi več kot stotniki Bločanov!

Delovno mesto predsednika uprave zahteva celega človeka, vendar si Lojze kljub vsemu še vedno najde delček prostega časa, ki ga sebi namenja kaj malo, več pa se razdaja drugje. Tako je že vrsto let član Mešanega pevskega zbora Bloke, ki je letos praznoval tri desetletja uspešnega dela, več kot desetletje pa je Lojze Mazij njegov predsednik.

Ob tem pa je še posebej ponosen, da so "njegovi" pevci ob praznovanju prejeli posebno priznanje republiškega sklada za ljubiteljsko kulturno dejavnost, člani in

članice zbora pa številna priznaja v obliki Gallusovih značk, sam pa ima na častnem mestu v hiši že zlato Gallusovo značko.

Lojze Mazij pa ni uspešen samo na delovnem mestu in med pevci, je tudi svetnik občine Bloke, ki se je v teh letih nadvse izkazala predvsem na komunalnem področju.

Kaj nameravate v občini še postoriti v prihodnje?

Še naprej si bomo, pravi Lojze, prizadevali za dokončno rešitev propadajočih zgradb nekdanje JLA v Velikih Blokah, saj bi občina zagotovo tem zgradbam namenila več pozornosti, kot jim zdaj namenja država. Podobno skrb pa bomo namenili ureditvi lastniških odnosov občinskega središča in prav tu je treba širiti gospodarsko dejavnost, ki je za mlado občino še kako pomembna!

In kaj bi Lojze Mazij storil, če bi bil župan občine Bloke?

Župan Blok je dipl. inž. strojništva Jože Doles, ki je hkrati tudi moj sodelavec v podjetju in moram reči, da zelo uspešno opravlja dokaj nevhvaležno delo prvega župana. Uspešno se je lotil številnih težav, za kar mu gre vse priznanje in tudi v občinskem svetu mu nudimo vso podporo, strankarskih združ, ki so skoraj povsod v drugih občinah prisotne, pa pri nas ni!

Kaj po ureditvi osnovnih komunalnih težav?

Po ureditvi osnovnih komunalnih težav, ki jih bodo v občini zagotovo rešili, pravi Lojze, se bodo morali pospešeno lotiti razvojne vizije Blok, če želimo, da bodo Bloke ohranile poseljenost, izkoristile naravne danosti, da ne bo Bloška planota čez dvajset let demografsko ogrožena in poraščena divjina. V tej razvojni viziji pa moramo videti Bloke po obdobju, ko se bo s produktivno industrijo in kmetijstvom ukvarjalo vedno manj ljudi, vedno več pa z drugimi dejavnostmi!

Katerimi na primer?

Recimo z informatiko, okolju prijaznim turizmom, za kar imamo na Blokah naravnost idealne možnosti razvoja!

Z Lojzetom Mazijem sem se sredi letošnjega kimavca pogovarjal in zapisal

Tone Urbas

Ob petindvajsetletnici vrtca na Blokah

Vloga in pomen vrtca za družino

Če načrtuješ za eno leto, sadi riž. Če načrtuješ za deset let, sadi drevesa. Če načrtuješ za vse življenje, bodi človek in vzgajaj človeka. (kitajski pregovor)

Sodobna družina doživlja vedno večje spremembe. Naloge, ki so bile včasih njeno osnovno poslanstvo, danes težko opravlja sama. Tudi vključitev matere v proces družbene proizvodnje ni spremenil njene vloge. Omejile so se le časovne možnosti za opravljanje nalog, ki jih narekuje družina. Ob spreminjanju načina življenja ter vrednot, ki jih vse to prinaša s seboj, se čuti vedno bolj vzgojno nemočno. Otrok preživi velik del časa zunaj družine, zato ima predšolska ustanova pomembno vlogo v njegovi socializaciji. Opravlja vzgojno-izobraževalne, socialne in varstvene naloge. Z načrtnim in smotrnim vzgajanjem otrok pospešujemo njihov vsestranski razvoj.

Otroci se igrajo

Za obojestransko zaposlene starše in socialno ogrožene družine imajo vrtci še širši pomen. Ob neprecenljivi vzgoji dajejo otroku tudi brezskrbno in poceni varstvo. Tako starši ne čutijo le potrebe po urejenem varstvu otrok, ampak vedno bolj tudi pa organizirani predšolski vzgoji.

Vzgojna prizadevanja vrtcev niso vsemogoča. Njihov namen ni nadomeščati starše, ampak le dopolnjevati družinsko vzgojo. Čustvene potrebe otroka lahko v polni meri zadovoljuje edinole sožitje v družini. Če le – te niso zadovoljene, nastopajo v otrokovem razvoju problemi, ki jih s še tako dobro organizirano družbeno vzgojo ne moremo več odpraviti.

Predšolski vzgojno – varstveni Nadaljevanje na 17. strani

Bloke v Slavi vojvodine Kranjske

Verjetno prav vsak Bločan ve, da je Valvazor v svoji znameniti Slavi vojvodine Kranjske prvi opisal bloške smučarje. Le manjšemu številu Bločanov pa je znano, da je Bloke in posamezne kraje na planoti Valvazor v obsežnem delu večkrat omenjal ali se z njimi celo podrobneje ukvarjal.

Znamenito delo je izšlo 1689. leta in obsega 15 knjig, vezanih v 4 debele zvezke, ki skupaj obsegajo več kot 3500 strani. O bloških smučarjih lahko beremo v 4. knjigi. V 2. zvezku, v 8. knjigi, kjer Valvazor piše o svetnikih, patriarhih, škofih, župnikih in župnijah na Kranjskem, je na straneh 784–785 tudi nekoliko daljši opis župnije Bloke. Tega opisa doslej še nisem našel v celoti prevedenega.

Kaj je torej pred več kot 300 leti zapisal Valvazor o Blokah?

Župnija Bloke

Vsebina: Kdo prezentira župnijo Bloke. Sedanji župnik. Župnijska cerkev. Imeniten letni sejem pri tej cerkvi. Dvoje deželnih sodišč tamkaj, pri čemer postavijo več šotorov. Šestnajst podružničnih cerkva v tej župniji. Tabor in grad pri cerkvi sv. Jurija v Nadlišku. Koliko jih v tej župniji na leto krstijo in pokopljejo. /Op. prev.: Ta gesla so nato na ustreznih mestih kot nekakšni podnaslovi še enkrat natisnjena ob robu besedila./

Ta župnija je cesarska kot tudi pravica prezentacije. Med njenimi župniki je Jakob Matičič in sedaj gospod Valentin Milešič.

Župnijska cerkev ima za zavetnika nadangela sv. Mihaela in eno kapelo.

Pri tej cerkvi poteka letno za praznik

sv. Mihaela krasen in zelo obiskan letni sejem, kjer se zbere več tisoč ljudi vsakršne narodnosti, na primer Hrvati, Čiči, Liburnijci, Uskoki in še več drugih, ki sem priženejo silno veliko živine. Ta žegnanijski sejem traja tri dni dolgo in je svoboden sejem ter tako silno privilegiran, da četudi bi kdo koga še tako zelo ogoljufal, se vse sprejme za veljavno. Vendar pa mora človek zaradi vsake reči, ki jo je kupil, od gospoda deželnega sodnika vzeti bilet (ali listek), s čimer lahko kupljeno varno odnese in obdrži, kajti sicer vse propade in se mu vzame.

Sta pa tu deželni sodišči dveh vrst, eno kneza Turjaškega in drugo deželnega maršala grofa Turjaškega. Vsak ima svojega bobnarja in piskača kot tudi precej vojakov

in zastavo. Deželni maršal gospoda grofa da vsakič postaviti dva ali tri velike turške šotore in je tako žegnanijski sjem na njegovi strani najmočnejši.

Tej župijski cerkvi pripada šestnajst podružničnih cerkva.

I. Sv. Nikolaja na hribu, imenovanem Hudi vrh.

II. Sv. Antona v Metuljah; to je tam, kjer dr. Jan. Ludvik Schönleben išče staro mesto Metulum. Takšnega mnenja pa jaz nisem, ampak imam hrib pri Trojanah za kraj tega nekdanjega mesta, kot je podrobneje opisano drugod; dasiravno sestavljalec opomb [E. Fr.] glede tega pritruje Schönlebnu. /Na dnu strani je opomba: O tem se podrobno razpravlja v XIII. knjigi./

III. Sv. Janeza Krstnika na Studenem.

IV. Sv. Andreja v Otavah.

V. Sv. Primoža in Felicijana v Osredku.

VI. Sv. Jurija, Jakoba in Urha v Nadlišku, kjer je tabor in istočasno grad, ki spada pod grofovstvo Turjaških.

VII. Sv. Trojice, ki je prav lepo velika cerkevna stavba, ki jo je dal zgraditi deželni maršal gospod grof Janez Andrej, grof Turjaški, blagega spomina.

VIII. Sv. Roka v Ravniku.

IX. Cerkev Sv. Duha na Ulaki.

X. Sv. Nikolaja prav tako na Ulaki.

XI. Sv. Volbenka na Volčjem.

XII. Naše ljube Gospe na Runarskem.

XIII. Naše Gospe v vasi Bloke, pri kateri je lep velik tabor, ki so ga nekoč dali zgraditi gospodje Turjaški zaradi turških vpadov,

Starejše omembe bloških cerkva

Kraji, šole, tovarne... se radi hvalijo s svojo starostjo. Pomembne in visoke obletnice ponavadi praznujejo z velikim pompom. Cerkev običajno niso nobena izjema. V srednjeveški družbi so bili med redkimi pismenimi ljudmi predvsem duhovniki, v starih listinah pa se pogosto omenjajo posamezne cerkve in njihove posesti.

V prispevku se bomo osredotočili samo na cerkve, ki tvorijo današnjo bloško župnijo. Najstarejše omembe v virih se v glavnem ne nanašajo na današnje cerkvene zgradbe. Farna cerkev sv. Mihaela pri Fari se omenja že l. 1332 ("Ze Oblok in der phar"), naslednja znana omemba pa je iz l. 1366 ("in Obloker pharr"). (Glej Milko Kos: Gradivo za historično topografijo Slovenije – za Kranjsko

do L 1500, SAZU, Ljubljana 1975.)

Med vsemi podružnicami se v virih najprej omenja cerkev sv. apostolov Filipa in Jakoba v Ravnah v neki listini iz L 1422. Omenimo še zanimivost, da je ravenska cerkev vse do srede 19. stoletja pravno spadala pod ribniško župnijo (Glej Andrej Makovec: Popis cerkva in cerkvenih znamenitosti v župniji Bloke, Bloke 1954, tipkopis.) Tudi Valvazor to cerkev omenja kot podružnico ribniške fare.

Predvsem v 15. in 16. stoletju so slovenske dežele pretresali turški vpadi. Za uspešno obrambo pred Turki so bila potrebna ogromna finančna sredstva. V nuji je oblast posegla tudi po cerkvenem imetju. Iz tega časa (iz l. 1526) se je ohranil popis kranjskih

cerkvenih dragocenosti. V tem viru se poleg farne cerkve sv. Mihaela omenjajo še naslednje bloške cerkve: sv. Nikolaja na Hudem Vrhu, sv. Janeza na Studenem in sv. Antona v Metuljah. (Glej Anton Koblar: Kranjske cerkvene dragocenosti 1. 1526 v Izvestija muzejskega društva za Kranjsko, letnik V, Ljubljana 1895.)

Že frankovski cesar Karel Veliki je l. 811 dokončno določil za mejo cerkvene oblasti med oglejskim patriarhom in salzburško nadškofijo reko Dravo. Naši kraji so v cerkvenem oziru torej spadali pod Oglej. Iz 16. st., natančneje iz l. 1581, se je ohranil vizitacijski popis cerkva na Kranjskem, ki ga je za oglejskega patriarha Giovannija Grimanija opravil kotorski škof Pavel Bizancij. V tem dokumentu so od današnjih podružnic bloške fare navedene naslednje:

- sv. Janeza Krstnika na Studenem,
- Marijinega vnebovzeta v Velikih Blokah,
- Marijinega rojstva na Runarskem,
- Studenec, cerkvenega patrona je težko

prav tod so tega dednega sovražnika večkrat potolkli in izkazali viteški pogum.

XIV. Sv. Lenarta v Loškem potoku. Tam je vikariat in tudi en tabor.

XV. Sv. Barbare prav poleg Loškega potoka na enem prijaznem hribčku.

XVI. Sv. Justa na Studencu.

V tej župniji je število živih letno veliko večje kot umrlih, kajti rodi se jih blizu sto, umre pa le nekaj.

Pozoren bralec med naštetimi podružnicami zamaš išče Ravne. Ta vas je cerkvenopravno vse do 1851/52 spadala najprej pod Ribnico in nato Sodražico ter Goro, čeprav so Ravenci duhovno oskrbo večinoma dobivali pri Fari na Blokah. Tako Valvazor cerkev v Ravnah navaja na strani 796 kot dvanajsto podružnico župnijske cerkve v Ribnici:

XII. Sv. Filipa in Jakoba v Ravnah z dvema oltarjema: sv. Filipa in Jakoba ter sv. Jerneja.

Valvazor pri poimenovanju krajev uporablja najprej nemške oblike imen, če so obstajale, zapisoval je seveda tudi slovenska imena, pri imenih cerkva pa pogosto uporabi latinska imena. Nenemška imena ali drugi nenemški deli besedila so zapisani v latinici, sicer je celota natisnjena v gotici. Ime Bloke je Valvazor v tem poglavju zapisal kot Oblok, drugod v Slavi vojvodine Kranjske je mogoče najti tudi Oblak ali Oblackh. Ta zapis kaže, da je ime Bloke verjetno nastalo iz besede oblo, zaobljeno – domnevajo, da zaradi

Nadaljevanje na 16. strani [1]

razbrati,

- cerkev sv. Duha v Ravniku (verjetno gre za cerkev sv. Duha pri Sv. Duhu),
- sv. Antona v Metljah,
- sv. Nikolaja na Hudem Vrhu.

(Glej Janez Hoffer: Trije popisi cerkva na Kranjskem in slovenskem Štajerskem s konca 16. st., SAZU, Ljubljana 1982.)

Če slednje podatke primerjamo s prejšnjim virom iz l. 1526, lahko sklepamo, da so bile prve cerkve v Velikih Blokah, pri Sv. Duhu, na Runarskem in na Studencu zgrajene med l. 1526 in 1581.

Povejmo še, da Valvazor v Slavi vojvodine Kranjske iz l. 1689 omenja vse današnje podružnice bloške fare, le da kot cerkvenega zavetnika na Studencu omenja sv. Justa in ne sv. Petra, cerkev sv. Duha pa postavlja na Ulako, kamor locira tudi cerkev sv. Nikolaja. Pri cerkvi sv. Duha gre verjetno za pomoto in jo je potrebno "prestaviti" k Sv. Duhu. Toliko o nekaterih starejših omembah bloških cerkva.

Milan Škrabec

Bloška planota

Bloško jezero

Bločanom je uspelo zbrati in zaustaviti nekoliko večjo količino vode za vasico Volčje. Ta zbirnik vode je dobil ime Bloško jezero. V svoji velikosti je majhno, skromno. Okolica, v katero je ta srebrni biser ujet, pa je izredno lepa. Menim, da bi zanj lahko poiskali bolj primerno ime, ki bi o njegovi izvornosti in lepoti več povedalo. Tu človek vedno najde še pravi mir, čist zrak, spokojnost. Uživa v lepoti narave, ki je v vsakem letnem času drugačna, a vedno lepa.

života. Ponovila pa se je tudi še na drugem delu obleke. Kje so bloške žene dobile navdih za okras, ki so nosile na svojih zahmašnih gvanth, danes nihče ne ve. To zvijanje, vijuganje v vseh smereh pa je moč opaziti tudi na potočku, imenovanem Blatni potok ali Blatnica. Le-ta vijuga skozi bloške senožeti, kjer mir in tišino dopolnjujeta le šelestenje belih brez in večno gibanje trepetlike. Ko je bloška žena z grabljami v rokah opravljala okrog potočka kmečka dela, je potok večkrat na dan prestopila, se v njem umila, osvežila,

Je bil potok Blatnica res navdih za vijugasto žnoro, ki je krasila zgornji del ženskega oblačila?

Menim, da nekdanji grajski ribnik v bližini Škrabčega še vedno čaka nekoga, ki mu bo vrnil njegovo prvotno podobo, ki so mu jo slabi poznavalci naravnih lepote že pred nekaj desetletji odvzeli. Tudi ta ribnik naj bi dobil svojo naravno podobo, da bi bil v okras okolju, v katerega sodi.

Potok Blatnica – navdih za

okras ženskega oblačila?

Ni še tako daleč čas, ko so naše prababice nosile svoje nedeljske gvante lepo okrašene. Zgornji del (život) je bil še posebno lep. Krasila ga je našita svetleča žnora. Ta je vijugala v vseh smereh na prednjem delu

ga občudovala in se ne nazadnje morda prav po njegovi lepoti tudi vzgledovala. Morda je bil prav Blatni potok tisti, ki ji je dal navdih za okras njenega oblačila. Potok si je izoblikoval strugo v številnih zavojih, ki vijugajo v vseh smereh skozi dolge senožeti. Njegova voda se blešči kot srebrna žnora – kot naravni okras te pokrajine. Blatnica je naša naravna dediščina, ki so jo dobri poznavalci naravnih lepote zabeležili v knjigi Zakladi Slovenije.

Snežnik vpliva na vreme

Lep pogled na našo planoto je s hriba Blošček, ki je v svoji rasti obstal na nadmor-

Nadaljevanje na 16. strani [2]

Nadaljevanje s 15. strani [1]

mehkih, zaobljenih oblik vzpetin na Blokah.

Zanimivi so tudi zapisi drugih krajevnih imen iz takratne bloške župnije, ki je bila v Valvazorjevem času precej večja kot danes. Obsegala je še ozemlja današnjih župnij Sv. Vid, Sv. Trojica in Loški Potok. Župnija Sv. Vid je kot samostojen vikariat nastala 1753/54, Sv. Trojica se je osamosvojila 1807, Loški Potok pa je postal samostojen vikariat 1666, zato Valvazor vikariat pri Loškem Potoku izrecno omeni. Valvazor je slovenska imena vasi, ki so imele podružnice, zapisal takole: *Uhudem verho, Metule, Studeno, Ottave, Osredek, Nadlischek* (drugod ima tudi *Nadlishek*), *Raunik, Oloka, Raunosko, Oblok, Studenaz in Raune*. Nikjer pa ni zapisal imena kraja, kjer stoji župnijska cerkev.

Zanimivo je ime Oloka, to je Ulaka. Tako imenuje kraj, ki se še danes imenuje Ulaka, pa tudi kraj, kjer stoji cerkev Sv. Duha. Ker je pri cerkvi sv. Nikolaja zapisal, da stoji prav tako na Ulaki (*gleichfalls zu Oloka*), bi bila mogoče Ulaka namesto Sv.

Duha napaka ali pa dokaz, da sta se oba kraja prvotno imenovala enako in da je krajevno ime Sv. Duh po cerkvi, ki tam stoji, nastalo šele kasneje.

Za današnje Volčje je navedel le nemško obliko *Wolffsbach*, za Sv. Trojico pa le latinsko *SS. Trinitatis*. Pri Loškem Potoku ima napisano *Laserbach (Crainerisch Loski potok)*. Pojasniti je potrebno še ime patrona cerkve na Studencu: stara cerkev, posvečena sv. Justu, je stala pod cesto, malo nad sedanjim koritom; sedanja cerkev sv. Petra je bila zgrajena po 1700.

Zanimiv je tudi del besedila pri Metuljah. Tam bralca opozarja na daljšo razpravo o kraju, kjer naj bi stal antični Metulum. V 4. zvezku, v 13. knjigi, na str. 62–102 res zelo na široko in podrobno razpravlja o tem vprašanju, kar v več poglavjih. Pri opisovanju lege Metulj omeni tudi vas Topol, ki je sicer v opisu župnije ni, saj ni imela podružnične cerkve. E. Fr. je bil Erazem Francisci iz Lübecka, polihistor in pisatelj, ki je skrbel za končno redakcijo Slave, za jezik in slog, imel pa je pravico

tudi popravljati Valvazorja in vrvati svoje opombe. Janez Ludvik Schönleben je bil župnik in arhidiakon v Ribnici, zgodovinar in pisatelj; med drugim je 1681 izdal v latinščini napisano zgodovino Kranjske do leta 1000.

Priimek Turjaški Valvazor piše kot *Aursperg* ali *Auersperg*.

Pozornost pritegnejo tudi imena ljudstev, ki so prihajala na Mihaelov sejem. Kažejo namreč, da je bil ta sejem pomemben in znan daleč naokoli. Čiči so prebivalci Čičarije, severovzhodne Istre, potomci romansko govorečih Vlahov. Liburnijci so prebivalci področja od današnje slovensko–hrvaške meje proti Reki. Uskoki pa so tu verjetno iz Bele krajine; bili so hrvaški in srbski begunci iz Bosne, ki so v 16. in 17. stoletju bežali pred Turki in so se naselili na ozemlju pod Avstrijo ali Benetkami. Na ozemlju današnje Slovenije so se naselili v Beli krajini, sicer so pretežno živeli v okolici Senja in v Žumberku na današnjem Hrvaškem.

France Ivančič

Nadaljevanje s 15. strani [2]

ski višini 1039 m. Drugi hrib Županšček pa je v svoji rasti opešal malo prej. Oba pa branita vdor mrzlim vetrovom, ki se rojevajo v vrhah Malega in Velikega Snežnika, v drugem času in v drugem vremenu pa prav ta visoka snežniška gmota brani, da bi topli morski zrak preplaval tudi naše kraje. V jasnem vremenu in pri dobri vidljivosti je moč videti oba Snežnika. Bloški kmetje se ob začetku poljskih del ravnavo prav po vremenu v njunih vrhah. Pravijo, da dokler je vrh Snežnika preobložen z debelo snežno odejo, se z delom na polju prav nič ne mudi. Ko pa na vrhu ni več snega, smo pa po

koledarju že globoko v pomladi.

Cvetoči travniki

Na tej kraški zemlji je trd boj za preživetje. Pogoji za življenje so skromni. Tudi v ravninskem delu je zemlja preveč revna, da bi mogla dati kaj več od sebe. Povsod je premalo in često ji ne uspe, da bi prekrila čeri sivega apnenca. Trave na travnikih ostajajo kratke, a prav zato toliko bolj sladke. Z njimi se prav dobro vzreja govedo. Visoka kraška planota je prelep naravni vrt, ki pokaže svoje razkošje raznovrstnega travniškega cvetja tik pred košnjo. Pred

žetvijo trav je vsa planota ena sama velika razkošna rožnata preproga. Med cveticami domujejo mnoge travniške cvetlice, ki se spogledujejo z visokogorskim cvetjem. Vso paleto barv doseže cvetje prav v času, ko se začne košnja. Košnja na Bloški planoti je zelo razpotežena. Prvi odkos trave napravi bloški kmet zadnje dneve maja. Če pa so vremenske razmere neugodne, pa še pozneje. Kose in grablje pa zazimi šele zadnje dneve novembra. Tedaj pa je res že zadnji čas, da je v senikih dovolj sena za živino v hlevih za mrzle zimske dni.

(Se nadaljuje...)

Brona Žurga

- Ob izgubi dragega moža, očeta, dedka in pradedka

STANETA ZUPANČIČA

se zahvaljujemo vsem, ki ste izrekli sožalje, podarili cvetje ali sveče in tistim, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Enako hvala pevcem iz Nove vasi za zapete žalostinke. Posebna hvala Zvezi borcev Bloške planote in govornikoma g. Miroslavu Dolesu in g. Francetu Škrabcu.

Njegovi najbližji

- Pravzaprav v takem trenutku ne morem najti dovolj dobrih besed v zahvalo vsem Bločanom, prijateljem in znancem, ki ste meni, moji sestri Rajki in bratu Dragotu in vsem mojim v tako velikem številu izrekli sožalje, darovali sveče in cvetje in nam tudi drugače stali ob strani ob nenadni in mnogo prerani izgubi mojega očeta

LADISLAVA ŠTRUKLJA – PAJKOVKEGA LADOTA

Hvala članom PGD Nova vas, ki so izvedli pogrebno slovesnost in g.

Zahvale ob smrti

Govedniku, g. Šraju, g. Maziju za poslovilne besede.

Posebna zahvala »njegovemu« in »mojemu« Mešanemu pevskeemu zboru Bloke, ki mu je pred domačo hišo in ob grobu poslednjič zapel pesem, ki je bila tako globoko zakoreninjena v njegovem srcu.

Hvala osebju NZD Cerknica in zdravnici Usenikovi, ki mu je ob njegovi bolezni velikokrat pomagala. In – hvala mojim prijateljem, da so mi in mi še vedno v najhujših trenutkih tako nesebično pomagajo in stojijo ob strani.

Zora Obreza

- Ob izgubi dragega moža in očeta

SLAVKA PAVČIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Prav tako se zahvaljujemo vsem, ki ste zanj darovali sveče in cvetje, posebna zahvala pa tudi gospodu župniku Lojzetu Hostniku za poslovilne besede in sveti obred.

Žena Vida ter otroci Bojan, Damjan, Simon in Roman

Od kod je priimek Krpan?

Po podatkih v Začasnem slovarju slovenskih priimkov (Bezljaj 1974) je priimek Krpan močnejše udomačen na slovenskem zahodu, drugod ga najdemo le sporadično; ponekod je izpeljan sicer iz iste osnove krp-vendar z drugim obrazilom: npr. Krpač na slovenjegraškem in dravograjskem področju ali Krpič v Prekmurju. Seveda gre v obeh primerih za drug samostojni priimek, ki nas komaj še spominja na Krpana. Po ljudskem štetju 1971 spada Krpan med manj pogostne slovenske priimke, saj so takrat našli samo 215 nosilcev tega priimka. Verjetno je prvič ta priimek pri nas zapisan leta 1494 v urbarju za Mirno pri zgodovinarju Milku Kosu (kot Kerpann).

Natančnejše podatke o priimku Krpan na sosednjem Hrvaškem najdemo v Leksiku prezimena socialističke republike Hrvatske (Zagreb 1976). Tam je Krpan veliko pogostejši priimek kot pri nas; zlasti velja to za Liko in Hrvaško primorje. Nedvomno izvirno središče tega priimka je kraj Sveti Rok, kjer so našli čez 200 Krpanov. V bližini je tudi vas, ki ima svoje ime kar po tem priimku – Krpani. Razumljivo je, da nas pri priimku, ki ga nosi slaven slovenski junak, najbolj zanima, kje je njegov izvor in kaj je ta beseda prvotno pomenila. Znano je, da so priimki pri nas nastajali več stoletij, nekako od 13. do 18. stoletja, ko so postali za

vse plasti prebivalstva zakonsko obvezni in se niso smeli brez uradnega dovoljenja spreminjati. Glavni viri zanje so bila štiri območja besedišča: 1. rojstna oz. krstna imena (Klemen-čič), 2. najrazličnejši vzdevki po videzu in lastnostih človeka (Dolgan, Majhen, Škrbec, Črne, Slabe, Medved, Slavec), 3. vse vrste dejavnosti človeka, poklici (Kovač, Tkalec, Šuštar, Žagar, Žnidar, Kmetič), 4. jezikovni (narodnostni), pokrajinski in krajevni izvor človeka (Dajčman, Nemec, Ungar, Vogrič, Horvat, Korošec, Kočever, Kranjec, Kraševac, Bohinc, Samotorčan, Sobočan). Seveda so se prvotni motivi za poimenovanje kmalu zabrisali, tako da Tkalec ne zna več tkati, Kovač se ukvarja s čevljarstvom, Dolgan je majhen, Majhen je velik, Črne je svetloas, Slabe je silak in Škrbec se nam nasmehne in pokaže svoje lepe bele zobe.

Po vsem tem torej ne smemo biti presenečeni, če naš Krpan – simbol narodove moči in bistrosti – s svojim priimkom ne izhaja iz preveč »imenitne« besede, pa naj gre za krpo ali za pridevnik krp. Obstajata namreč dve razlagi priimka Krpan. Bolj verjetna in utemeljena je prva, ki sloni na krpi, ki je nekoč pomenila tudi urezan kos usnja, iz katerega je bil izdelan čevlj; sicer pa čevljarji niso izdelovali samo novih čevljev, temveč so jih večinoma popravljali ali krpali (flikali). Priimek naj bi imel svoje nastankovno središče v Liki, od tam pa naj bi bil prišel z Uskoki tudi na slovenski zahod. Po drugi razlagi (Bezljaj, Etim. slovar 2 in Merku, Slovenski priimki na zahodni meji) naj bi Krpan izhajal iz malo znane besede krp, ki naj bi bila po narodni pesmi psovka za starega človeka: vendar ni rečeno, da ta »psovka« v resnici ne pomeni »stara grča, stara korenina«, kar je zelo pozitivna, imenitna lastnost.

dr. Franc Jakopin

Profesor dr. Franc Jakopin je bil rojen na Štajerskem. Njegov rod pa izhaja z Blok. Praded se je rodil pri »Komnarjevih« na Studenem ter se v začetku 19. stoletja oženil v Grahovo. V začetku 20. stoletja pa se je njegov oče z družino preselil v Dramlje pri Celju, kjer je kupil posestvo. Tu je bil rojen tudi Franc, ki še vedno rad obiskuje svoje sorodnike na Blokah in na Notranjskem.

Ukvarja se z rusko slovnico, s slovensko leksikonografijo in imenoslovjem.

Ker te dni praznuje osemdesetletnico, se vsem čestitkam in dobrim željam pridružuje tudi naše uredništvo.

Prejeli smo...

Stare bloške besede

Na vzpodbudo za iskanje bloških izrazov je bila obljubljena nagrada. Na izziv sta odgovorila Miha Knavs z Velikega Vrha in Franc Marolt iz Velikih Blok. Po mnenju uredniškega odbora sta bila oba odgovora pravilna. Oba sta tudi dodala nekaj svojih izrazov, tako sedaj objavljamo na 23. strani celoten Mihov odgovor, v nadaljevanju tega članka pa besede, ki jih je dodal Franc.

Nagrajenca naj se oglasita na občini, kjer bosta prejela nagrado: knjigo prof. dr. Ivana Kalinška, v kateri opisuje življenjsko pot našega bloškega rojaka znanega kirurga dr. Božidarja Lavriča, mojstra skalpela.

□ križovnik – darilo v tekstilu, ki ga je botra dala novokrščencu □ žrd – drog, s katerim se pritrdi seno na vozu □ pukalnik – železen drog za pukanje sena □ kopača – priprava za kidanje gnoja z voza □ štrigel – glavnik za česanje volov □ pod – prostor za mlatev žita v skednju □ prdevnik – prostor za seno □ žernada – enodnevni zaslužek (dnina)	□ kordja – košnja sena na akord □ košta – jed, prehrana □ mertanga – miza z zabojem za gnetenje testa Prihodnjič se nadaljuje.

Franc Marolt

Bloški korak

Nadaljevanje s 13. strani

zavod je v bistvu le podaljšana roka družine. Organizira otrokov čas in življenje v njem – s tem pripomore k vsestranskemu razvijanju njegovih potencialnih možnosti, ustvarja ugodno podlago za ves nadaljnji otrokov razvoj in reševanje zahtevnejših nalog ter uspešno vključevanje v skupino.

V vrtec sprejmemo majhnega otroka, ki ne razume, zakaj je moral iz njemu znanega okolja v tuj prostor, ki ga ne pozna, z ljudmi, ki se mu sicer prijazno približujejo, pa vendar jim ne zaupa. Brani se z jokom, neješčnostjo, s ponovnim močenjem posteljice, z grizenjem... s togoto – obupom. Počasi, z veliko mero naklonjenosti, topline v odnosih, sposobnosti vživljanja (empatija) v otroka, znanj in izkušenj vzgojiteljici uspe za droben trenutek pritegniti otrokovo pozornost. Pot pridobivanja zaupanja se prične šele, ko se otrok počuti varnega v novem okolju, ko zaupa ljudem in je pripravljen sprejemati – sodelovati.

Vzgojiteljica: Ivica Šega

Športno društvo Bloke se predstavi...

Šport na Blokah ima dolgo in lepo tradicijo. Kar spomnimo se starih Bločanov, ki so se že pred mnogimi leti spuščali po strmih dolinah z »dvema lesenima deskama«. Kaj pa sploh pomeni beseda ŠPORT /angl. sport, iz lat. disportare – kratkočasiti, zabavati/, je po vsem svetu razširjena oblika telesne dejavnosti in vadenja iz igralnih nagibov.

V tem članku bi vam radi nekoliko boljše predstavili delovanje Športnega društva Bloke.

Prvo društvo, ki se je ukvarjalo s športom ali rekreacijo (lat. recreatio iz recreare – osvežiti) na Blokah je bilo ustanovljeno 8.2.1953 pri Fari z imenom TVD (Telesno vzgojno društvo) Partizan – Bloška

Urnik dejavnosti:

- ponedeljek: **aerobika**
18.00 – 19.00 (Mojca Lunka*)
- torek: **družinska rekreacija**
18.00 – 20.00 (Miran Širaj)
- sreda: **košarka**
18.00 – 20.00 (Jani Usenik)
- petek: **splošna rekreacija**
18.00 – 20.00 (Jože Marolt)
- sobota: **aerobika**
18.00 – 19.00 (Mojca Lunka*)

*Aerobika se bo začela konec septembra, termini pa še niso dokončni. Le-ti bodo viseli na oglasni deski ŠD Bloke pred trgovino v Novi vasi.

planota. Že prej pa sta bili tudi sekciji Orlov in Sokolov, ki pa sta bili orientirani bolj proti Loški dolini. Športno društvo Partizan je s presledki delovalo vse do leta 1997, ko se je društvo preimenovalo v Športno društvo Bloke. Sedaj društvo šteje 77 članov, ki jim predseduje Janez Usenik ml. z vodji posameznih disciplin. To so Marjan Ivančič, Janko Šparemblek, Jože Marolt ter Mojca Lunka.

Dejavnosti ŠD Bloke so: košarka, nogomet (organiziranje »Minijevega memoriala« in pa tekme Stari:Mladi), aerobika, družinska rekreacija, smučarski tek (pozimi ureditev tekaških prog), alpsko smučanje (organizirano smučanje na enem izmed slovenskih smučišč), organizacija Bloških tekov,

izvedba zimske nogometne lige v telovadnici OŠ Nova vas.

Interesne dejavnosti se izvajajo letnemu času primerno – pozimi v telovadnici, poleti pa na travnatem ali asfaltnem igrišču (zgrajeno 1994, njegova posebnost pa je, da je osvetljeno).

Njihov največji dosežek je ponovna oživitev Bloških tekov, ki so jih dvakrat zelo uspešno izvedli (1999 in 2000), lansko leto pa jim je nekoliko ponagajalo vreme.

Športno društvo Bloke pa tudi neprestano stremi k novim modernizacijam, zato si v prihodnosti želijo posodobiti travnato igrišče, ki naj bi bilo osvetljeno, okrog pa

bi potekala tekaška proga. Bloke – zibelka smučanja, pa so brez prave vlečnice daleč za civiliziranim svetom. Obnovitev vlečnice na Piškovcu ostaja njihova največja neizpolnjena želja, povezana z velikimi finančnimi sredstvi, ki jih v Športnem društvu Bloke vedno primanjkuje. Financirajo se večinoma sami, na pomoč pa jim priskoči tudi Občina Bloke.

Drugače so z odzivom Bločanov kar zadovoljni, skrbi pa jih manjše zanimanje mladine za dogajanje v Športnem društvu.

Zato Športno društvo Bloke vabi vse, ki bi se radi ukvarjali s športom, se rekreirali, skratka se imeli dobro, da se udeležijo športnih aktivnosti.

Po besedah predsednika ŠD Bloke

Janeza Usenika ml. sestavil

Miha Mišič

Kolesarski maraton Po Krpanovi deželi

Nervoza pred štartom

V nedeljo, 9. 9. 2001, je bil v Novi vasi pred gostilno Limon start 1. kolesarskega maratona Po Krpanovi deželi, ki ga je v sodelovanju z Občino Bloke in Turističnim društvom Bloke organiziralo Športno društvo Špica iz Grosupljega. Proga, ki je potekala skozi kraje: Nova vas, Nemška vas, Ravnik, Begunje, Cerknica, Grahovo, Žerovnica, Stari trg, Lož, Bloška Polica, Nova vas, Topol, Studenec ter cilj v Novi vasi, je bila dolga 65 km. V nič kaj prijaznem deževnem in mrzlem

vremenu se je maratona udeležilo 130 kolesarjev, najboljši pa so za progo porabili nekaj manj kot dve uri.

Dirka je bila dobro organizirana. Vsak udeleženec, ki je prevozil progo, je dobil pokal, pijačo ter toplo malico. Edino, kar smo res pogrešali, je bilo večje število bloških kolesarjev.

Mogoče še iskrica, da se je maraton končal s slabo voljo kolesarjev zaradi dežja, čemur pa se je krčmar le smejal... (M. M.)

Članarina

Članarina Športnega društva Bloke je za celo sezono in znaša za:

- odrasle: 3000 SIT
 - dijake in študente: 1000 SIT
 - OŠ in ostali otroci: 100 SIT
- Včlaniti se je mogoče na rekreaciji.

Veterani vojne za Slovenijo

Deseta obletnica samostojnosti

Na proslavi v Novi vasi...

Proslava v čast 10. obletnice osamosvojitve Slovenije je bila dne 22. junija v OŠ Nova vas. Sodelovali so učenci OŠ in mešani pevski zbor KD Bloke. Slavnostni govornik je bil g. Vojko Štemberger, predsednik ZVVS Notranjske in takratni poveljnik

...in v Cerkljah ob Krki

južno-primorske pokrajine, katere sestavni del je bila tudi takratna občina Cerknica. Pozdravni govor pa je imel župan občine Bloke. Ob tem prazniku pa smo se dan kasneje bloški veterani udeležili državne proslave, ki je bila na vojaškem letališču

Cerklje ob Krki. V imenu udeležencev se zahvaljujem občini Bloke, ki nam je omogočila brezplačen prevoz z avtobusom.

Darko Mržek

Mateja – najboljša Slovenka!

Kot smo pisali v prejšnjem Koraku, je konec septembra v Grčiji, v mestu Kallithea na polotoku Halkidika (1 uro vožnje iz Soluna), potekalo evropsko prvenstvo mladih šahistov. Tja se je uvrstila tudi Bločanka Mateja Kljun in nazaj prišla z dobro uvrstitvijo. Zasedla je 34 – 37 mesto, od 46 – ih tekmovalk in bila s tem najboljša slovenska predstavica mladink do 18 let. V desetih dneh je odigrala devet kol in zbrala 3,5 točke (zmaga je 1 točka, remi je 0,5 točke). Mateja je dosegla zelo velik uspeh, saj so na prvenstvu tekmovala večinoma dekleta, ki se profesionalno ukvarjajo s šahom.

Čestitamo! (M. M.)

“Bo zmaga al’ remi?”

Kraško-notranjska turistična zveza

Ustanovitev KNTZ

V dvorani Jamske restavracije pri Postojnski jami je bil 1. septembra ustanovni občni zbor Kraškonotranjske turistične zveze. Ustanovitelji so vsa turistična društva z območja od Divače, Ilirske Bistrice, Štanjela,

Postojne in okolice vse do Blok. Sedež zveze je v Postojni in njen prvi predsednik je dolgoletni turistični delavec g. Srečko Šajn.

France Škrabec

Udeleženci ustanovnega občnega zbora

GZ Cerknica

Proslave in veliki uspehi v gasilstvu

Odkritje nove spominske plošče

Matevža Haceta v Podcerkvi

V začetku junija je bila v Loški dolini v vasi Podcerkev na rojstni hiši Matevža Haceta, legendarnega komisarja 14. divizije, pisatelja in prvega predsednika Gasilske zveze Slovenije, odkrita nova spominska plošča. To investicijo je poleg obnove rojstne hiše plačal njegov sin Milan Hace.

Povabljenih je bilo več kot 300 gostov od soborcev, gasilcev do prijateljev. Odkritja se je udeležil tudi predsednik GZ Slovenije.

PGD Stari trg, ki ima v lasti vsa Hacetova odlikovanja, je zelo ponosno na svojega pokojnega člana.

90 let PGD Unec

Prostovoljno gasilsko društvo Unec je v juniju praznovalo 90 let delovanja. Ob tej priložnosti je bila otvoritev velikega športnega igrišča tik ob stavbi gasilskega doma. Ta pridobitev je velikega pomena za gasilce tega kraja, kakor tudi za krajane Unca. Veliko zaslugo za izgradnjo tega objekta ima predsednik tega društva tov. Bogdan Urbar.

Tudi v Cerknici nov gasilski dom

Prostovoljno gasilsko društvo Cerknica je 21. julija 2001 položilo temeljni kamen za

nov gasilski dom. Temeljni kamen je položil predsednik PGD Cerknica tov. Jože Turšič. Lokacija za nov gasilski dom je nasproti gostišča Žajfenca. PGD Cerknica je med zelo aktivnimi društvi v gasilski zvezi. V društvu deluje enota gasilcev za reševanje v prometnih nesrečah in razlitje nevarnih snovi. Za sodobno opremo in tehniko pa je sedanjí dom premajhen in tudi lokacija ni primerna. Kot je v nagovoru povedal podžupan Vincenc Otoničar, se tega zaveda tudi občina, katera bo društvu pomagala pri izgradnji. Društvo je zaživelo in napredovalo pod prizadevnim predsednikom Jožetom Turšičem.

Temeljni kamen gasilskega doma v Cerknici

110 let PGD Dolenja vas

PGD Dolenja vas je 28. julija 2001 praznovalo: 110-letnico delovanja. Predstavili so tudi novo gasilsko vozilo Mercedes. Poleg številnih gasilcev se je proslave udeležila in imela svečani govor podpredsednica GZ Slovenije Marinka Cempre – Turk.

Tako je tudi PGD Dolenja vas zamenjala 30 let star gasilski avto po zaslugi občine Cerknica, gasilcev tega društva in predsednika Jožeta Medena.

Vse te dosežke so gasilci popestrili s parado in kulturnim programom, Cerkniški župnik Jože Vidic pa je blagoslovil temeljni kamen v Cerknici, kakor tudi nov avto Mercedes v Dolenji vasi. Podeljenih je bilo več odlikovanj in priznanj zaslužnim gasilcem.

Miroslav Doles,
Tajnik GZ Cerknica

Novo gasilsko vozilo PGD Dolenja vas

PGD Velike Bloke

Marjetka Marolt praznovala 90. rojstni dan

Najstarejša gasilka v PGD Velike Bloke Marjetka Marolt je praznovala februarja letos svoj življenjski praznik 90-letnico rojstva. Za ta jubilej jo je pri Modičevih v Velikih Blokah obiskal predsednik PGD Velike Bloke, Miroslav Doles s sodelavci. Slavljenka je za to priložnost prejela kipec gasilca in občinsko gasilsko odlikovanje I. stopnje za zasluge v gasilstvu.

Ob iskrenih čestitkah, ki jih je izrekel predsednik, so se slavljenki potočile solze zadovoljstva.

Marjetka Marolt preživlja pozno jesen življenja. Že več let je preklenjena na posteljo pri skrbni Modičevi družini.

Naši najstarejši gasilki želimo tudi v bodoče kar se da lepo življenje.

Irena Beroš
Tajnica PGD Velike Bloke

Predsednik PGD Velike Bloke na obisku pri Marjetki Marolt

Medobčinsko društvo invalidov

Srečanje invalidov Notranjske

Že v junijski številki časopisa »Bloški korak« smo lahko prebrali o načrtovanem srečanju regijskih društev invalidov, in sicer na Blokah ob Domu pod Liscem.

To srečanje DI Vrhnika, Logatec, Ilirske Bistrice in našega medobčinskega društva je bilo na lepo sončno soboto 4. avgusta ob sodelovanju pobratenih društev iz Trbovelj, Škofje Loke, Ptuja in Pirana. Našim vabilom so se prijazno odzvali tudi predstavniki prijateljskih primorskih DI, v imenu katerih je vse prisotne pozdravila predsednica DI iz Sežane.

Bili smo zelo veseli sodelovanja in udeležbe županov naših treh občin. S svojo prisotnostjo pokažejo tudi do nas invalidov razumevanje in nam dajo tudi moralno vzpodbudo za nadaljnje delo.

Organizator letošnjega regijskega srečanja DI je bilo naše Medobčinsko društvo, zato smo bili v pripravo le-tega vpeti vsi člani. Pohvaliti je potrebno predvsem naše Bločane, člane in nečlane Društva, ki so

nesebično pomagali pri vseh delih, ki so bila potrebna, tako pred srečanjem, kakor tudi potem, da smo prireditveni prostor zapustili tak, kot je potrebno.

Kot smo že v vseh naših prispevkih za bloški časopis posebno pohvalili tako športnike kot tudi člane IO Medobčinskega društva iz občine Loška dolina, moramo tudi za to srečanje zapisati, da so to res delavni ljudje. To seveda velja tudi za ostale naše člane in članice IO tako z Rakeka, iz Begunj, Cerknice in seveda tudi z Blok.

Ker je bilo organizator letošnjega srečanja naše MDI, smo se za popestritev prireditve tudi na tem področju vsi člani IO potrudili in organizirali ter uspešno izpeljali tudi srečelov. Seveda ste vse dobitke prispevali bralci tega časopisa, tako posamezniki kot firme in seveda tudi občani Cerknice in Loške doline.

Seznam darovalcev z zahvalo prav vsem, ki so karkoli prispevali za srečelov, je bil izobešen na steni na prireditvenem

prostoru.

Ob koncu naj še zapišem, da so predstavniki pobratenih in prijateljskih DI (domačini tega včasih ne opazimo ali slišimo) pohvalili organizacijo srečanja, dobro domačo glasbo, tudi srečelov z zadetkom vsake srečke, predvsem pa prisotnost predstavnikov vseh naših treh občin, kar je dokaz, da imajo posluh za našo invalidsko populacijo. Tega nekatera DI namreč niso deležna.

Upamo, da ste se vsi udeleženci srečanja invalidov na Blokah dobro počutili in da se spet kmalu zberemo.

Člane našega društva naj spomnimo še na preostale aktivnosti, kot so:

- izlet in kopanje v Rogaški Slatini v septembru,
- izlet in nakupi v Lentiju v oktobru,
- martinovanje v novembru in
- silvestrovanje v decembru.

Vse do konca letošnjega leta se imejte ob udeležbi (lahko tudi neinvalidi) na vseh naših navedenih izletih ali prireditvah kar se da lepo.

Pomagajmo si med seboj in življenje nam bo lažje in lepše!

Jožica Škrjč

PGD Velike Bloke

Za uspeh nagrajeni s kopanjem

Začelo se je že pred kakimi 23 leti, ko so gasilci Velikih Blok organizirano odhajali enkrat letno na eno- ali večdnevni izlet.

Tudi letos smo se na upravnem odboru dogovorili, da organiziramo pionirjem izlet po slovenskih krajih ali enodnevno kopanje na naši obali. Mladina se je večinsko odločila za slednje in tako smo 22. avgusta zjutraj "zaplavali" proti Strunjanu.

Z "našim" – bloškim avtobusom *Klančar* in prijaznim voznikom Miranom smo po kakšni uri in pol prišli v miren zaliv in se razkropili po njem.

Okoli 12. ure nas je predsednik društva in organizator vseh teh izletov Mirko Doles pogostil s tipičnim gasilskim menijem (klobasa, gorčica, žemlje, sok, za starejše pa tudi kakšen hmeljni napitek). Otroci so se tudi pri tem opravilu pokazali za zelo aktivne, kakor tudi na različnih tekmovanjih, ki so jih imeli v preteklem obdobju.

Že leta 1999 so se tedanji pionirji (7-11 let) preko občinskih in regijskih tekmovanj uvrstili na državno prvenstvo, ki je bilo lani v Kočevju in so Bloško planoto dostojno in uspešno zastopali.

Tudi ta uspeh in obljuba za aktivno sodelovanje še v naprej je bil eden od razlogov, da jih popeljemo na našo obalo.

Pri tem ne smemo pozabiti tudi na našega župana g. Jožeta Dolesa in se mu ob tej priliki zahvaliti za posluh, ki ga je imel za našo prošnjo, naslovljeno na občino Bloke ter nam pokril stroške prevoza.

Na koncu se zahvaljujem tudi staršem

otrok, ki so nam jih zaupali na tem odlično organiziranem, vročem in mokrem enodnevnem potepanju.

mentor:

Tomislav Beroš

Mladi bloški gasilci na izletu v Strunjanu

Gradnja novega gasilnega doma v Novi vasi napreduje!

Čeprav nam primanjkuje finančnih sredstev, gasilci tudi letos nadaljujemo z aktivnostmi pri gradnji novega gasilskega doma.

V spomladanskem času smo takoj, ko so vremenske razmere dopuščale, začeli z zemeljskimi deli za dovod električnih, telefonskih in vodovodnih inštalacij na parceli Nove ljubljske banke in PGD Nova vas. Dela so se sicer malo zavlekla zaradi slabega vremena, ki se je medtem še poslabšalo, vendar so bila opravljena v dogovorjenih rokih.

Po zaključnih delih na skupni greznici in postavitvi rezervoarja za plin smo začeli s pripravo dovozne poti in dvorišča pred gasilnim domom. Ta dela smo izvajali v lastni režiji. Po končanih pripravah smo bili zelo zadovoljni, ko so na dvorišče pripeljali stroje za polaganje asfalta, še bolj pa, ko sta bila dvorišče in dovozna pot čez dva tedna prekrita z asfaltno prevleko.

Ko je bilo dvorišče končano, smo se preselili v notranjost stavbe. Opravili smo vsa potrebna zidarska dela, obrtniki pa so montirali elektro in vodovodne instalacije.

Po končanih notranjih strojnih ometih, ki jih je izvedlo podjetje Simet d.o.o., smo se takoj odločili za montažo treh garažnih in enih stranskih vrat. Garažna vrata je izdelal in montiral Kemont d.o.o., stranska pa Novolit d.o.o..

Montaža garažnih vrat je bil precej velik finančni zalogaj, saj nam je na veselico, od katere dobiček smo namenili za delno pomoč tej investiciji, ponagajalo vreme, tako da je

Gasilski dom počasi dobiva končno podobo: dvorišče je asfaltirano in stavbno pohištvo vgrajeno

bil dobiček kar precej skromen.

V nadaljnjem načrtu imamo še polaganje tlakov, pa tudi zaključna dela električnih in vodovodnih inštalacij, kar pa je seveda pogojeno s pridobitvijo finančnih sredstev od občine.

Poleg gradnje pa se aktivnost gasilcev PGD Nova vas vidi pri razvažanju pitne vode po gospodinjstvih, pa tudi čiščenje raznih odtokov in kanalizacij nam ne smrdi. Tudi pomoč Turističnemu društvu pri pripravi Kmečkih iger na Blokah ni ostala neopazna.

Seveda pa se udeležujemo tudi ostalih aktivnosti v naši občini, pa tudi izven nje.

V letošnjem letu se pripravljamo na tekmovanja v gasilsko-športnih disciplinah, ki bodo potekala na medobčinskem nivoju GZ Cerknica meseca septembra v Starem trgu pri Ložu. Teh tekmovanj se bodo iz našega društva udeležile štiri ekipe v različnih kategorijah, ki že pridno trenirajo pod budnimi očmi svojih mentorjev.

*Tone Urbas m.l.,
poveljnik PGD Nova vas*

V spomin

Stane Zupančič

Po hudi bolezni je umrl Stane Zupančič, rojen 11. decembra 1925 v številni kmečki družini v vasi Štorovo. Že kot mlad fant je moral preizkušati samega sebe v težkih trenutkih druge svetovne vojne, od taborišča na Rabu do mladega partizana, borca NOB. V Zupančičevi družini je vojna pustila globoke rane, ki se jih je Stane z bolečino v srcu velikokrat spominjal. Po končani

vojni se je zaposlil pri gozdnem gospodarstvu kot gozdni delavec in lesni manipulant.

Ustvaril si je družino in dom v Novi vasi. Družini in vnukom je kot vzoren oče in dedek posvečal posebno pozornost. Kot lesni manipulant je odšel v penzijo.

Ves čas je aktivno deloval v raznih odborih takratne občine, krajevne skupnosti, v društvu upokojencev Nova vas, kjer je

opravljal vodstvene dolžnosti. Dolžnost dolgoletnega tajnika ZZB Bloke pa je zapustil s svojo prerano smrtjo.

Za svoje bogato opravljeno življenjsko delo je prejel številna visoka občinska, krajevna in državna odlikovanja.

Vsi, ki smo ga poznali in z njim sodelovali, vemo, da je bil človek z vsemi vrlinami. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Hvala ti za bogat prispevek, ki si ga dal naši skupnosti.

Od Staneta smo se v velikem številu poslovili 4. julija pri Fari

*Za KO ZZB
Miroslav Doles*

Prejeli smo...

Bloško besedje

V prejšnji številki Bloškega koraka je bil objavljen članek z naslovom Bloško besedje, kjer ste povpraševali o pomenu nekaterih starih izrazov.

Povprašal sem Marijo in Jožeta Miklavčič in maminega brata Franceta Klučarja ter na podlagi njihovih opisov sestavil opis posameznih besed, od katerih so nekateri precej abstraktni, saj si niti sam nisem natančno predstavljal, za katero reč gre, kajti doma sem le s težavo izbrskal nekatere od teh predmetov in si jih ogledal.

□ **štanga** je tisti del voza, na katerega so z jermički privezani konji ali voli. Potrebno je razlikovati med štango in ojem, slednje je bilo v tistem delu, ki se stika z vozom, narejeno v obliki nekakšnega trikotnika, da se je lahko gibalo gor in dol, medtem ko je bila štanga toga in je v uporabo prišla šele kasneje.

□ **drikalc** je vaga, s pomočjo katere se je napreglo žival.

□ **prusna ketna** je lahko rajs za pod kolo, ali pa veriga, ki je povezovala jermiček oz. komat s štango. Ime je najbrž dobila po tem, da gre preko prsi.

□ **cam** se je uporabljal le pri konjih. Če je bil en konj hitrejši od drugega, ga je moral furman vseskozi držati nazaj z vajetmi. Da pa so se izognili temu delu, so uporabili cam. Konj je imel uздо in dva jermena skozi komat, vendar si enega pripel na drikalc od drugega konja, tako je počasnejši konj zadrževal hitrejšega. Če pa je imel furman težak tovor ali pa je prispel pod strm klanec, je odpel cam, pogнал in močnejši od konj je lahko potegnil z vso svojo močjo.

□ **jermiček** ali **žil**. Jermiček se je dal živali za vrat, če pa si imel par, se je jermičku reklo jarem.

□ **kamba** je ukrivljena lesena palica pri jarmu, ki objame vprežni živali vrat od spodaj.

□ **jaglica** se je uporabljala pri kambi. Le-ta je imela več luknjic, da si lahko reguliral višino, če si imel različno veliki živali, jaglico pa si potisnil v eno od luknjic, da se kamba ni snela.

□ **zuglo** je drugo ime za konjske vajeti.

□ **uopel** spoji sprednji in zadnji konec voza. Uporablja se ga pri prvi premi, kjer se ga zatakne skozi suro.

□ **lanek** ima dvojno vlogo. Lahko je to klin, ki se je vtaknil v luknjo na osovini, da se kolo ni snelo, lahko je pripomoček pri zaviranju. Rekli so mu tudi lenuh ali lenček, saj furmanu pri zaviranju tako ni bilo potrebno stopiti z voza.

□ **traklna**; za to besedo nisem uspel najti primerne opisa, vem pa to, da se uporablja pri premi.

□ **sura** je lesen drog, ki povezuje sprednji in zadnji del voza.

□ **turnek** je klin, ki spoji zadnji del voza s

suro. Spredaj ima to vlogo uopel.

□ **žlajf** je zavora. Najprej se je pričela uporabljati zadnja, šele kasneje se pojavi sprednja zavora.

□ **špangal** se je spredaj uporabljal kot veriga za rajs, zadaj pa se je uporabljal pri lojternem vozu, da si nanj obesil lojtro, ker na ročico je nisi mogel.

□ **šarage** so lojtre.

□ **porjapnak** se je uporabljal za povezovanje tovara, da se ni razsul ali padel z voza.

□ **opasiunca** se je uporabljala za povezovanje sena na vozu, da ga veje ob poti niso razčesale med vožnjo.

□ **hitrce** so dvojne sani, ki imajo to lastnost, da jih lahko poljubno krajšaj in daljšaj kot voz. Hitrce so lahko tudi manjši voziček za vožnjo sena.

□ **maček** je zimska zavora, ki se je uporabljala pri saneh.

□ **ajt** – gremo, naprej!

□ **bištahar** je ukaz, ki se je uporabljal predvsem za konje. Pomenil pa je Na levo!

□ **hout** – proč, ustavi se, k sebi!

□ **le sjeb** – k sebi!

□ **cruk** – nazaj!

□ **forajt** je dvojna vprega. Če en par ni mogel potegniti tvora, so forajtali še z eno živaljo ali parom, pogostokrat tudi s kravo.

Izvedel sem še za dva izraza

□ **cokla** se je uporabljala pozimi, ko je bil led in je voz pri zaviranju in nasploh zdrsoval. To je železna ploščica, nekoliko širša od kolesa, ki se je postavila pod kolo. Na vrhu je imela dve ušesi, ki sta omejevali kolo, na spodnji strani pa sta bila dva "grifa", ki sta preprečevala zdrs kolesa na stran in nazaj.

□ **copan** ročice se je uporabljalo pri vožnji tovara, ki bi se utegnil zaradi tresljajev razlesti po vozu naprej in postrani (moka,...).

Izvedel sem tudi vzrok, zakaj so se Potočani vozili na sprednjem delu voza. Sedeli so torej za uoplom, kjer je bilo seno, ki ga žival ni pojedla, treslo tudi ni tako zelo, ker je žival prednji del voza tiščala nekoliko navzgor (štanga), bil pa je razlog v tem, da če je zaspal, ga orožnik ni mogel takoj opaziti, medtem ko te je na sredini voza zlahka opazil.

Miha Knavs

Lucija Stupica

Izbira ključa

Premalo je časa, da bi se igral s kamni in sestavljal zgodbe. Dan je prekratek in kadar oklevaš in si strahopeten, je čas krvnik, ki te ne mara. In se obotavlja še naprej in si kot pes, ki ga je zbil avto in zdaj previdno prestopa cesto,

obotavljaš se, si grizeš ustnice in nato vedno prideš prepozno, kot gost v tujini, vedno kot gost, ki vzame napačen ključ in se usede za napačno mizo.

Vse si je treba priboriti. Zato je časa premalo.

Čutiti, samo čutiti, kako se zapira krog

in nisi ujetnik, temveč se sprehajaš

po njegovi krožnici in vidiš prepade in gore,

vidiš vse letne čase, ki še pripravljajo svoja

izpitna vprašanja; čutiti, samo čutiti

in počakati na plahutanje ptičjih peruti

kot veliki aplavz, namenjen življenju.

Pesem Lucije Stupice, ki pogumno stopa po pesniški poti in si jo utrjuje v slovenskih literarnih revijah ter z nastopi doma in v tujini, sem izbrala za objavo v glasilu, ker sem jo začutila in ker je Lucija dobro predstavila pesem finske sopotnice v poeziji *Anni Sumari* v slovenščini. Omenjam samo dve udeleženki od tridesetih iz raznih držav, ki sta se udeležili petega mednarodnega pesniškega festivala **Dnevi poezije in vina v Medani** v Goriških Brdih.

Pot do Medane je dolga, strma, poteka delno po italijanski zemlji, vendar je bil petkov večer, 24. 8. 2001, kjer so štirje pesniki in pesnica brali svoje pesmi, globoko doživet in poln.

Brali so v domačem, angleškem in slovenskem jeziku.

Večeri so potekali pred domačijo Alojza Gradnika pet dni. Branju so sledili razni koncerti. Ne vem, če so bili vsi tako bogati, toda iz pregleda programa se da slutiti pristnost in doživetost.

Branju je sledil še glasbeni del; v petek je nastopila etno skupina. Z zelo živahnim nastopom je poslušalce potegnila v poseben ritem in živost.

Pot nazaj je potekala v pogovoru in razmišljanju, kaj in kako bi tudi v domačem kraju organizirali na leto vsaj en tak poletni večer. Res je, da vina ne pridelujemo. Imamo pa vedno več ljudi, ki pišejo, ustvarjajo, izdajajo zbirke... Naš večer bi se lahko imenoval Dan poezije in Pustila vam bom, da ga dopolnite s svojo ustvarjalnostjo in domišljijo.

Martina Kočvar

Zdaj se ve,

kdo je bil Krpan

Spoštovani gospod urednik!
V branje sem dobil vaš časopis »Bloški korak«. Moram vas pohvaliti, saj je tako tekstovno kot slikovno zelo bogat in le tako naprej.

K temu zapisu pa me je spodbudil članek z naslovom »Zdaj se ve, kdo je bil Krpan«. Ni moj namen prepirati se za oslovo senco, saj ima danes, hvala bogu, vsakdo pravico, da pove, kar mu leži na duši.

V omenjenem članku je ga. Marjana Triler, kot je razvidno iz podpisa pod le-tem, nanizala toliko neresnic in neumnosti, da bi bralec pomislil, da je avtorica obiskovala le enorazrednico v časih Martina Krpana. Sam se že vrsto let ukvarjam z raziskovanjem in zbiranjem gradiva o zgodovini in kulturi zgornje Pivke in sem pri tem zbral že kar nekaj gradiva tudi o Martinu.

Da nekdo napada neko občino in nje občane samo zato, ker si je pač prva drznila in v svoj grb ovekovečila slovenskega narodnega junaka, to je po mojem mnenju najmanj neokusno. Sam osebno mislim, da je imela občina Pivka do te odločitve najmanj tako pravico kot Bloke. Dopuščam možnost, da je Levstik to zgodbo slišal tudi na Blokah ali pa kjerkoli drugje na takratnem Slovenskem, če hočete tudi na Pivki, saj zato ne obstajajo nikakršni dokazi, piščeva trditev je tako na zelo majavih nogah. Da je na Blokah Sv. Trojica, to drži, vendar je na Slovenskem kar nekaj krajev s tem imenom in dejstvo je, da so se v večini krajev na Slovenskem v tedanjih časih ljudje ukvarjali s prevozništvom in tovarništvom. Da bi videli, kako sporno je »državljanstvo« Krpanovo, prilagam članek iz Primorskih novic in odgovor prof. Silve Faturja iz Portoroža na le-tega.

Na Pivki pod Sv. Trojico je nekdaj stala cela vas in marsikateri Pivčan bi vam lahko pokazal kje. Tam bi še danes lahko našli temelje »štale«, kjer je nekoč »brecala« Krpanova

kobilica. Zarjavelih podkev, ki bi jim le malokdo vedel leta starosti, pa vam na Pivškem sam nabereš za celo samokolnico, čeprav tovrstnih eksponatov ne zbiram. Da je bilo fužinarstvo in kovaštvo na Slovenskem razvito že vsaj v srednjem veku, bi piscu članka vedel povedati vsakdo, ki je prebral vsaj Valvasorjevo »Slavo Vojvodine Kranjske«, »Zgodovino Slovencev« ali kaj podobnega. Če pisec tega ne ve, bi mu moralo biti vsaj logično, če je tedanji kovač znal skovati podkev za Krpanovo kobilico, bi še toliko lažje skoval ošiljen žebelj. Sam sicer zelo cenim ribniške zobotrebe in jim že pol stoletja pojem slavo, vendar, da bi tak zobotrobec zdržal podkev na konjskem kopitu vsaj do hlevskih vrat, v to močno dvomim. V kolikor bi bili leseni žbelji, debeli vsaj za dober prst, bi potem kobilica morala imeti kopita vsaj kot ribniški škaf, ki pa je tudi vreden svojega namena. Večina Slovencev ve, v kakšen namen se je uporabljala kresilna goba, ki jo je tovoril Martin. Z imenom »angleška sol« pa je znanstveno dokazano, da so takrat označevali smodnik.

Turističnemu društvu Bloke za organizacijo pohoda vse čestitke, vendar mislim, da bi kdo od pohodnikov pa le lahko odprl kakšno vrečko soli.

Če za konec preidem k dejstvu: cestna povezava Dunaja s Trstom, Reko, Pulo, kjer je umelo cesarstvo svoje ladjerje, je potekala preko Ljubljane in Postojnskih vrat ter Pivke (veskozi imam v mislih Pivko kot geografski pojem in ne ime kraja). Dunajski dvor je v takratnih časih imel dvorno kobilarno v Prestranku pod Sv. Trojico in konji so se pasli tudi po pobočju le-te. Sam imam kar nekaj pisnega gradiva z navedbo datumov, iz katerega je razvidno, kdaj so razni avstroogrski cesarji obiskali te kraje in cesarsko kobilarno. Malo je verjetno, da bi cesar toliko zašel s poti, da bi se z Martinom srečal nekje na Blokah. Čeprav je povest v knjižni obliki izšla leto dni prej, kot je Levstik prišel službovat k pesniku Miroslavu Vilharju na grad Kalc na Pivško, obstaja kar nekaj dokazov, da sta se že prej večkrat srečala tudi na Kalcu. Sam

Martin po sporu na dunajskem dvoru navaja, da mu ni mar za vse dunajske gostilne, saj take, kot je v Razdrtem pri »Klančanu«, dve uri hoda od Vrha pri Sv. Trojici ni nikjer drugje. Le težko verjamem, da se da priti peš z bloške Sv. Trojice do Razdrtega v dveh urah. Iz Pivke mimo Prestranka in Hruševja pa ni nikakršna težava.

Sam sem pred leti na Pivškem spoznal moža, ki je bil takrat star 98 (osemindedeset) let in zelo čile pameti. Pokazal mi je stare smuči, trdil je, da se je kot mlad fante z njimi spuščal po pivških gričih. Dejal je, da so bile že takrat precej stare in da mu jih je zapustil njegov ded.

Potemtakem lahko tudi Pivčani trdijo, da bloške smuči niso bloške ampak pivške.

In še nekaj me zanima. Kako lahko Bločani dovolite, da bloške smuči izdelujejo Gorenjci in drugi, saj so tako kot Krpan vendar vaše. Upam, da razumete ironijo. Sam osebno mislim, da bi bila hieraldična podoba »Bloškega smučarja« najlepši grb prebivalcev vaše občine.

Pa brez zamere!

Lepo pozdravljeni!

Jože Žele, Zagorje na Pivki

Spoštovani gospod Žele!

Z veseljem sem prebral vaše vsaj na začetku in na koncu dobrohotno pismo. Da vas je k pisanju vzpodbudil članek Marjane Triler, nas ne preseneča. Ona je vse to, kar je objavila v časopisu Delo dne 15. maja letos, zapisala, kot je slišala na pohodu Po Krpanovi poti, ki ga je letos prvič koncem aprila organiziralo TD Bloke. Vsekakor se na takih srečanjih razdre tudi kakšna »lovska«. Ena takih je vsekakor pripoved o lesenih »cvekih« na podkvah Krpanove kobilice. Marjana pa kot Marjana, vse, kar sliši, zapiše in prodaja za »suho zlato«.

V pismu omenjate Razdrto. V povesti je Levstik res zapisal Martinov razgovor s cesarjem. »Nikjer tudi pri vas nisem in ne bom dobil take postrežbe, kakoršna je v Razdrtem pri Klinčarju,« pravi Krpan (ne pri Klančanu, kot navajate).

Ne omenjate pa, kaj je

Levstik napisal o ostrem pogovoru, ki ga je imel Martin s cesarico. Levstik piše, »da je bil Krpan skoraj hudemu vremenu podoben. Streljal je z očmi izpod srditega čela, kakor bi se za Mokrcem bliskalo«. Krpan tudi pravi: »Ne bodite no hudi, če sem vem katero grenko povedal, saj menda veste, kako je djel rajnik Jernejko na Golem. – Ali ga bom s pogačo pital, kadar se s kom kregam! Kar ga bolj vjezi, to mu zabelim.«

Nekaj nad 1000 m visok hrib Mokrc in nekaj niže ležeča vasica Golo pa sta nad sotesko reke Iške in zelo blizu Vrha pri Sv. Trojici na Blokah. Dvomim, da je v Levstikovih časih kdo na Pivškem vedel za ta krajevna imena.

Toliko iz Levstikove povesti, zdaj pa še nekaj drobcev iz zgodovine teh krajev. Čez Bloke je vodilo proti morju kar nekaj tovarnih poti. Stiški samostan je imel prav okoli Vrha pri Sv. Trojici v posesti več kmetij. Kmetje so si ta »najem« morali odslužiti tudi s tem, da so tovorili proti morju živalske kože, hrastovo lubje (za tanin), proti Stični pa vino, ribe in sol. Stiški samostan je namreč imel skladišče soli v Studenem pri Postojni. Med temi tovarniki je bil prav gotovo kakšen »silen človek« in tudi kakšna »kobilica«.

Prilagate tudi dva članka, objavljena v Primorskih novicah dne 11. oz. 25. novembra lani. Oba avtorja pišeta o imenu Krpan in skušata na podlagi pogostosti priimka v kakšnem kraju ugotoviti, od kod naj bi bil Levstikov junak doma. Eden od avtorjev to skuša ugotoviti celo na podlagi telefonskega imenika.

Tudi na Blokah je bil ta priimek vse do leta 1939 na Ulaki št. 9 pri Sv. Trojici. Iz te hiše je bil doma Matevž Krpan, eden od prvih voznikov avtobusa pri avto-prevozniku Meletu iz Cerknice – sodobni tovarnik in tudi tiho-tapec, saj je leta 1941 z avtobusom z Rakeka do Babnega Polja na osvobodeno ozemlje mimo vseh italijanskih straž srečno prepeljal celo partizansko Rakovško četo z orožjem vred.

Mislim, da bomo težko našli Krpanov rojstni list. Treba je iskati širše in to ne samo Krpanove

korenine, ampak tudi kaj so v davniini ljudje v teh krajih počeli, da so lažje preživel, ker zemlja ni dajala dovolj za preživetje številnih družin. V ta namen so občine Bloke, Cerknica in Loška dolina v okviru Zveze kulturnih organizacij ustanovile poseben odbor, ki je že pripravil program teh raziskav. Delovni naslov tega programa je: *Tovorništvo in trgovina s soljo na Notranjskem*. Ta program je zelo ambiciozno zastavljen, saj bodo raziskave vseh domačih in tujih arhivov (Dunaj, Celovec, Trst) trajale 2 do 3 leta. Seveda je to povezano s precejšnjimi stroški, za kar pa te občine nimajo dovolj sredstev. Priporočam vam, da skušate tudi vi vplivati na vaše občinske može, da se tudi občina Pivka vključi v ta program.

Za konec pa še to. Lani sem bil v Srednji Dalmaciji. Prijatelji so mi dali knjigo Josipa Tarfne: *Sedam stolječa života pod omiškom Dinarom* – samozaložba, Zagreb, 1999. V tej knjigi avtor – domačin poleg zgodovine, običajev, dogodkov, bojov itd. v posebnem poglavju navaja tudi rodovnike družin iz teh krajev. Pri enakih in najpogostejših priimkih navaja tudi domača imena. Kar v treh primerih navaja domače ime »Krpanov«. Izvor imena Taфра – Krpanov pelje v Bosno, po nekaterih virih pa celo v Egipt proti Gornjemu Nilu. Z veliko verjetnostjo lahko sklepamo, da se je pri vseh večstoletnih balkanskih migracijah kakšen od teh »Krpanov« priselil v naše kraje in da bi zaradi varnosti zabrisal svoje sledi, obdržal samo svoje domače ime. Kje je torej Krpanov rojstni list?

No, Levstikov Martin Krpan je vsekakor naš, vseslovenski. Dobro da imamo kar naenkrat toliko Krpanov. Levstikov Krpan je nekoč rešil Dunaj in zmago nad Brdavsom razmerom slabo vnovčil, sedanji Krpani pa bodo mogoče kdaj morali reševati Bruselj. Kdo ve! Zgodovina se ponavlja.

Za uredniški odbor
France Škrabec

Občinski proračun

Spoštovano uredništvo, ob prebiranju občinskega proračuna za leto 2001, ste razumljivo, pisno in grafično

Mladi iz OŠ Grahovo in gospod Vasja

prikazali, kako se da varčno in pametno gospodariti z davkoplačevalskim denarjem. Samo na dveh straneh Bloškega koraka ste prihodek in odhodek proračunskega denarja nadse pregledno, jasno in za vsakega občana razumljivo prikazali.

Da se na Blokah tudi z majhnim proračunskim denarjem varčno gospodari in veliko naredi, gre prav gotovo zasluga sposobni občinski upravi in njenim službam. Prepričan sem, da nisem edini, ki se veseli vsakega Vašega uspeha. Srečno!

Tone Frantar, Krušče

Spoštovani v Bloškem koraku! Slučajno sem v roke dobila to zelo simpatično in zanimivo glasilo in ga z veseljem prebrala. Doma sem z Radleka, a ga še nisem dobila.

Vesela bi bila, če bi se lahko naročila oz. ga dobivala na dom, kakor tudi za mojo mamo, ki živi v Makedoniji.

Lilijana Goljevšček, Ljubljana

Gospod Vasja, na Blokah v vaši družbi smo preživel le dva dni. V teh dneh smo izvedeli veliko novih stvari. Obiskali smo hrib Lisec, kjer je smučišče. Prečkali smo znameniti kamniti most. Iz vaših ust smo izvedeli

veliko zgodb, ki so povezane s krajem Bloke in njihovimi prebivalci. Vsi učenci pa smo bili najbolj navdušeni nad izdelovanjem piščalk. Nekaj učencev je to

videlo prvič. Še predstavljati si nismo znali, da iz majhne lesene palčke nastane piščal, ki ima čudovit zvok. Ta drobna glasbila smo odnesli domov in jih spravili za spomin. Za vse povedano in pokazano se vam prisrčno zahvaljujemo.

Učenci 1. in 3. razreda
OŠ 11. maj Grahovo

Pozdravljeni vsi sodelavci občine Bloke! Hvala lepa za naš Bloški korak. Dobila sem ga šele po 8 dneh, ko sem vprašala tistega, ki prejema pošiljke, če še ni prišel Bloški korak. Odgovoril mi je, da ni naslovljen name, ampak samo na Dom ostarelih občanov Ilirska Bistrica. Pa sem rekla: »Malo pogledjte, kaj opisuje, če vam je kaj poznano.«

Potem pa mi ga je dal.

Čestitam Vam na vseh področjih. Še enkrat lepa hvala za Korak. Ga komaj čakam in sem kar doma takrat, ko pride.

Želim Vam veliko uspehov in medsebojnega razumevanja, saj v slogi je moč.

Žal mi je, ker tako leta bežijo, bo kmalu konec poti. Oprostite prosim, me oči ne ubogajo.

Sprejmite vsi na občini Bloke lepe pozdrave.

Pakiževa Francka Miclova

*Zdrav duh
v zdravem telesu*

Aerobika

Že stari Grki in Rimljani so znali ceniti gibanje in rekreacijo, saj so posvetili vadbi veliko časa in prirejali razna tekmovanja.

Bloška planota nudi s svojo naravo in okolico nešteto možnosti za prijetno bivanje in rekreacijo, vendar nam včasih deževni in neprijetni dnevi tega ne dopuščajo, zato se takrat lahko sprostimo v telovadnici OŠ Nova vas.

Ker je čas dopustov in počitnic za nami, že razmišljamo o vzdrževanju kondicije skozi zimsko obdobje. V Novi vasi se bo poleg drugih športnih dejavnosti tudi letos začela vadba aerobike, ki poteka že nekaj let. Ure sproščanja in vadbe nam veliko pomenijo in prehitro minevajo. Poleg srečanj v telovadnici smo imele še tek v naravi, pohod na Snežnik in Slivnico z zaključnim piknikom. Da na teh podvigih ne bi omagali, smo imeli s seboj v nahrbtniku tudi »prvo pomoč«. V prijetnem spominu nam je ostalo tudi novoletno srečanje ob živi glasbi in plesu.

Že nekaj let vodi ta srečanja Mojca Lunka in bi se ji ob tej priložnosti iskreno zahvalila za ves trud in dobro voljo, ki jo nesebično deli z nami. Hvala tudi Športnemu društvu Bloke, osnovni šoli in vsem ostalim, ki sodelujejo z nami.

Dnevi počitnic se iztekajo, vendar ne pozabimo na rekreacijo, prijetno druženje, za zdravje in srečo.

Vabimo vas, da se nam pridružite vsi, ki razmišljate, da bi nekaj koristnega storili zase. Pridite na našo skupno vadbo aerobike, ne bo vam žal. Uspeh je zagotovljen. Zaželim pa naj vam še veliko sreče pri premagovanju trebušnjakov.

Bernarda Modic

Furmanski golaž

Letos so se že drugič na Furmanskem prazniku v Postojni 5. avgusta notranjski župani oz. podžupani pomerili v kuhanju furmanskega golaža (ne predvolilnega). Za našo občino je zaradi odsotnosti župana vrtel bloško kuhalnico podžupan France Škrabec. Po mnenju ocenjevalne komisije je bil njegov golaž najbolj okusen in prijetno začinjen vendar nekoliko pregost za gostilniško rabo. V tej županski konkurenci je zasedel tretje mesto.

Ribničan o Bločanih

Na Blokah je že od nekdaj navada, da jesenske pridelke čimprej pospravimo, saj se bojimo zgodnje zime.

Nekoč je tod čez potoval Ribničan s svojo robo in opazoval Bločane, kako pospravljajo zelene pridelke, pa je modroval: »Na Blokah pa res vse zeleno pospravijo; samo ajdo belo!«

Jabolka

Če lahko v vašem vrtu posadite samo eno drevo, potem mora biti to jablana. Star pregovor pravi: »Vsak dan jabolko, pa ne potrebuješ zdravnika.«

Jejte jabolka z lupino, če so iz vašega vrta, ker boste samo tako ohranili vse njihovo bogastvo. Če pa jih morate kupiti na trgu, jih raje olupite. Na žalost je vse sadje doletela usoda, da je danes njihova lupina, ki je bila včasih najboljša, nevarna zaradi kemikalij, s katerimi škrope sadje med zorenjem. Iz svežih jabolk

si naredite sokove, naribajte jih za majhne otroke, kuhajte iz njih kompot ali jih pecite.

In zaupajte grdim jabolkom, ker teh zanesljivo niso škropili s kemikalijami. Eden mojih prijateljev, ki stanuje v bližini Pariza, pridelava ogromno skoraj divjih jabolk, a se jih ne more znebiti. Najprej jih je ponudil svojim prijateljem, toda ti so se zaničljivo nakremžili: Saj so vendar lisasta! Potem jih je hotel prodati nunam, a tudi te so jih odklonile. Kakšna napaka! Jabolka so zdravilna za vse: otroke, stare ljudi, nosečnice, jetrne bolnike, revmatike in v omejeni količini celo za

Suša nekoč in danes

Shranjevanje vode za

sušne dni – po bloško

Med zadnjo vojno je bilo kar nekaj sušnih let. Ker takrat ni bilo po vseh vaseh vodovodov, kapnice pa so se spraznile, so iz okoliških vasi ljudje hodili po vodo h koritom v Novo vas in Velike Bloke. Za pitno vodo so imeli posebne sode – bače, za živino pa so vodo vozili kar v gnojničnih sodih. Poraba se je pri teh koritih močno povečala, pritok je bil slab in je zato v koritih bilo vode zelo malo, včasih kar pol metra pod robom korita.

Tonetov France iz Nove vasi, nekakšen vaški mož, je enkrat videl, da je Potočanov Miha iz Metlan tisti dan že drugič s sodi prišel po vodo. In se je jezil nad njim, češ da bo za Novo vas vode zmanjkalo.

Miha pa se je branil: »Lej, France! Čez kakšen mesec bodo poplavile Bloščica, Sušica in Farovščica. Vse do Fare in Zavodov bo vode še preveč.«

France pa mu ni ostal dolžan in mu je po bloško svetoval: »Metulci si vodo takrat

kar v kopice in ostrnice denite, pa jo boste v suši imeli zadost.«

Ribe in raki v Bloščici

Letos v avgustu je tudi pod mostom v Velikih Blokah Bloščica skoraj izginila. Ribe in raki so prišli malodane na suho. Bločani so skušali nekaj tega življa reševati s tem, da so jih nosili v vaška korita. K »sreči« je počila vodovodna cev na glavnem vodovodu. Precej vode je tako odteklo v Bloščico, kjer ribe spet živahno plavajo. To sem vam povedal zato, da se ne boste jezili, če bo upravljavec vodovoda zaradi te rešitve podražil vodarino.

Obloški Tonček

Obvestilo bralcem

Za to številko smo dobili od bralcev in sodelavcev zelo veliko gradiva. Vsem avtorjem, katerih besedila so ostala v predalu, obljubljam, da bodo objavljena v naslednji nekoliko obširnejši novoletni številki.

Naslednja številka bo izšla okrog 20. decembra. Prispevke pošljite takoj ali pa vsaj do 5. decembra na naslov Občina Bloke, za Bloški korak, Nova vas 4a, 1385 Nova vas ali pa na naš elektronski naslov bloski.korak@email.si

Glavni urednik
Stane Korenjak

diabetike. Jabolko učinkuje tudi pomirjevalno, zdravi migreno in nespečnost.

Pojete jabolko, preden ležete, pa boste dobro spali in imeli boste bele, zdrave zobe brez zobne gnilobe, ker jabolko čisti zobe in razkužuje.

Svež jabolčni sok utrjuje tkivo, če ga damo na kožo. Kadar vaša jablana spomaldi cvete in je bela kot sneg, brž odtrgajte nekaj pesti cvetov in jih posušite. Pozneje iz njih pripravite prevretek, ki omili bolečine v grlu in kašelj.

Maurice Mességué
(Narava ima vselej prav, CZ, 1980)

Bloški korak, glasilo občine Bloke

Odgovorni urednik: Stane Korenjak § Uredniški odbor: France Škrabec, Milena Mišič, Rado Ponikvar, Tone Urbas § Lektoriranje: Marija Korenjak § Oblikovanje in računalniška grafika: Simon Korenjak § Prelom: Simon Korenjak, Tadej Pavlič, Gregor Ulčar § Izdelava filmov in tisk: Čukraf Postojna § Izdaja Občina Bloke, naklada 950 izvodov. Glasilo prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva v občini. § Naslov uredništva: Občina Bloke, Bloški korak, Nova vas 4a, 1385 Nova vas; bloski.korak@email.si

KOVINOPLASTIKA LOŽ

Kovinoplastika Lož d.d.
PE Gradbeni elementi
Nova vas 57, 1385 Nova vas
Tel: 01 70 50 600
01 70 50 610
Fax: 01 70 50 616
www.kovinoplastika.si

Okna in vrata
z dolgo življenjsko dobo,
energetsko varna in
varna pred plenilci.
Ugodni kreditni pogoji.
Velika izbira kakovostnih
strešnih oken ROTO.

Infirma Echo foto: Buenos Dias

O, kuža.

KGZ
KMETIJSKO GOZDARSKA
ZADRUGA CERKNICA Z.O.O.

**TRGOVINA
NOVA VAS**

**15 % GOTOVINSKI POPUST
NA VES TEKSTIL OD 08.10.2001 DALJE**

**NUDIMO VAM PESTRO IZBIRO
PREHRAMBENIH IZDELKOV PO UGODNIH CENAH
MERCATOR AKCIJE
IN TRAJNO
NIZKE CENE**

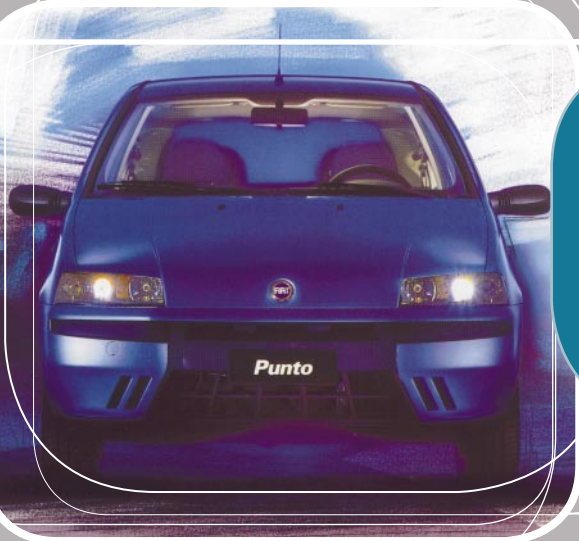
OBIŠČITE NAS !!!

**ODKUP ŽIVINE
G.S.M: (041) 333 -409**

**ODKUP LESA
G.S.M: (041) 626 -463**

AVTOTRADE

V R H N I K A

Fiat UNO 1,0

1.150.000 SIT

Fiat PUNTO 1.2 SX 3v

1.768.000 SIT

Fiat PUNTO 1.2 SX 5v

1.859.000 SIT

FIAT

aprilia

Novo na Vrhniki:

TEHNIČNI PREGLEDI

Brez čakalnih vrst!

AVTOTRADE d. o. o., Sinja Gorica 11, 1360 Vrhnika
01 755 79 00, 01 755 79 05, 01 750 51 99
avtotrade@siol.net, www.avtotrade.si